

PROGRAM

de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027

Capitolul I

INTRODUCERE

Începând cu anul 2014, Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană a modelat relația autorităților administrației publice cu societatea civilă, stabilind principiile de colaborare și dialog și a stat la baza documentelor de politici elaborate. Programul respectiv derivă din angajamentele asumate de autorități în Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Secțiunea 1

Context

1. Autoritățile publice, fie la nivel central fie la nivel local, prestează servicii, iau decizii și operează în moduri care au impact direct în viața de zi cu zi a cetățenilor. În rezultat, cetățenii așteaptă ca toate deciziile luate să fie consultate, dezbătute și axate pe prioritățile, problemele și nevoile reale ale acestora. Participarea cetățenilor la luarea deciziilor reprezintă ingredientul cheie al bunei guvernări. Astfel, este esențial ca autoritățile publice să fie receptive, să asculte și să răspundă la toate sugestiile, ideile și contribuțiile cetățenilor. Pentru o participare publică autentică, autoritățile publice (atât funcționarii publici, cât și actorii politici) ar trebui să depună în mod conștient eforturi suplimentare pentru a asigura transparența activității autorității, a aduna contribuții de la o gamă cât mai largă de cetățeni (inclusiv pentru respectarea principiului de a nu lăsa pe nimeni în urmă), a utiliza propunerile și ideile generate de comunitate pentru a îmbunătăți calitatea deciziilor și a comunica clar modul în care contribuția fiecărui cetățean a influențat proiectul final aprobat de către autoritate.
2. Una dintre modalitățile de organizare a cetățenilor o reprezintă anume organizațiile societății civile. Studiile privind eficiența participării cetățenilor în procesele decizionale arată că formarea coalițiilor locale care activează ca și avocați ai intereselor grupurilor de cetățeni, contribuie la îmbunătățirea calității dialogului între cetățeni și autorități.
3. Din această perspectivă, organizațiile societății civile, reprezintă un element esențial al democrației și guvernării deschise, fiind o sursă importantă de informații și de reprezentativitate asupra nevoilor și aspirațiilor cetățenilor. De asemenea, dezvoltarea organizațiilor societății civile este vitală pentru consolidarea instituțiilor democratice, îmbunătățirea procesului decizional și asigurarea transparenței și responsabilității în guvernare. Organizațiile societății civile au contribuit în mod continuu la creșterea gradului de conștientizare și la monitorizarea implementării Acordului de Asociere UE - Republica Moldova. Efortul consistent al societății civile, din ultimii 8 ani, a susținut democratizarea

societății și accelerarea procesului de integrare europeană, oferind expertiză și asistență autorităților din Republica Moldova. În acest sens, organizațiile societății civile au un rol important în promovarea și protejarea drepturilor și libertăților cetățenilor, inclusiv prin monitorizarea respectării acestora de către autorități.

4. Scopul Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027 (în continuare – PDOSC) este de a îmbunătăți mecanismele de cooperare a statului cu organizațiile societății civile, de a dezvolta platformele de comunicare și coordonare, de a diversifica sursele de finanțare a organizațiilor societății civile și de a crește capacitățile sectorului asociativ, inclusiv pe dimensiunea promovării agendei de europenizare.
5. Prin implementarea acestui program, la fel se urmărește îmbunătățirea transparenței, responsabilității și participării organizațiilor societății civile în procesul decizional. Implicarea organizațiilor societății civile trebuie să meargă dincolo de publicarea documentelor pe paginile web ale autorităților, la etapele avansate în promovarea documentelor. Organizațiile societății civile trebuie să fie parteneri de la începutul inițierii intervențiilor de politici, de la etapa de elaborare și până la aprobarea și finalizarea implementării documentului de politici.
6. Co-crearea documentelor de politici și participarea în acțiunile de implementare este importantă din mai multe motive:
  - 1) identificarea mai rapidă și o abordare timpurie a problemelor sau provocărilor cu care se confruntă cetățenii.
  - 2) îmbunătățirea calității deciziilor luate la nivelul entității publice.
  - 3) creșterea responsabilității funcționarilor pentru acțiunile implementate.
  - 4) generarea de noi idei, priorități, proiecte și inițiative în colaborare cu cetățenii.
  - 5) obținerea sprijinului comunității pentru deciziile luate.
  - 6) creșterea gradului de transparență al activității administrației publice centrale și locale.
7. Direcțiile prioritare de reformă din program au fost aliniate la documentele de politici și la angajamentele internaționale asumate de către Republica Moldova la capitolul dezvoltării societății civile. Obiectivele și acțiunile din program au fost structurate în trei obiective generale:

Obiectivul general 1: Îmbunătățirea accesului la procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale.

Obiectivul general 2: Asigurarea unei finanțări sustenabile pentru organizațiile societății civile, atât din surse publice, cât și din surse alternative.

Obiectivul general 3: Consolidarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile pentru a-și atinge în mod eficient și sustenabil misiunea propusă.

Secțiunea 2

Descrierea modului în care programul va contribui la atingerea obiectivelor din documentele de planificare și documentele de politici

Concordanța cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, (SND)

8. Programul de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027 va contribui la implementarea următorului obiectiv din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare – SND), aprobată prin Legea nr.315/2022, ce reiese din Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030:

Obiectivul general 7.,, Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente”

1. Edificarea unei administrații publice integre, responsabile, eficiente, transparente și deschise pentru participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor (obiectivul specific 7.1);
  2. Asigurarea drepturilor și libertăților civile și politice, inclusiv a libertății exprimării, întrunirilor și asocierii, a dreptului la informație și a dreptului de a alege și a fi ales (obiectivul specific 7.4);
9. Acțiunile Programului ținesc următoarele direcții de politici și intervenții prioritare stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”:

Reforma administrației publice (subcapitolul 5.2):

Îmbunătățirea mecanismelor de cooperare a statului cu societatea civilă, inclusiv prin dezvoltarea platformelor de comunicare și coordonare, finanțarea directă a organizațiilor societății civile și contractarea socială.

10. Îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile în Republica Moldova este esențială pentru dezvoltarea acestora, iar pentru aceasta este necesar un dialog deschis și o colaborare bazată pe încredere.
11. În acest sens, dezvoltarea de programe pentru finanțarea directă a organizațiilor societății civile, precum și contractarea socială pot fi două mecanisme care să faciliteze această colaborare și să permită organizațiilor societății civile să-și atingă obiectivele într-un mod independent, fără a depinde de finanțarea prin intermediul autorităților publice sau a altor surse de finanțare.
12. Totodată, prin prevederile propuse, Programul va contribui la atingerea obiectivelor din SND prin:
  - 1) Detalierea obiectivelor generale și specifice.
  - 2) Dezvoltarea și elaborarea unui plan de acțiuni care va stabili pașii și activitățile specifice pentru atingerea tuturor obiectivelor.
  - 3) Identificarea și alocarea resurselor necesare pentru buna implementare, precum: resursa umană și resursa financiară.
  - 4) Stabilirea indicatorilor de performanță pentru a măsura progresul și gradul de realizare.
  - 5) Indicarea autorităților responsabile, prin atribuirea rolurilor și responsabilităților clare pentru implementarea planului.

- 6) Monitorizarea și evaluarea progresului pe toată durata de implementare a documentului, introducând ajustările și modificările necesare.
- 7) Comunicarea atât a problemelor și provocărilor, cât și a progresului și rezultatelor către părțile interesate, dar și publicului general pentru a asigura un nivel înalt de susținere pentru implementarea programului.

Concordanța cu Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030

13. PDOSC va contribui la realizarea prevederilor Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și astfel la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare – *ODD*).

14. În mod special, acest document de politici se va alinia cu următoarele ODD și țintele acestora adaptate la nivel național:

ODD 10: Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.

- Asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor și practicilor discriminatorii, și promovarea legislației, politicilor și acțiunilor corespunzătoare în acest sens (ținta 10.3);

15. PDOSC urmează să se concentreze pe sprijinirea organizațiilor societății civile, inclusiv celor care lucrează cu comunitățile marginalizate, pentru a le consolida capacitățile în abordarea problemelor sociale și promovarea valorilor democratice, inclusiv eliminarea practicilor discriminatorii.

ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile (ținta 16.7);

16. Programul urmărește îmbunătățirea mecanismelor de colaborare dintre stat și organizațiile societății civile, prin dezvoltarea și consolidarea platformelor de comunicare și coordonare. Acest lucru va spori implicarea cetățenilor și a organizațiilor societății civile în procesul decizional și va crea instrumente de monitorizare și evaluare a implementării politicilor publice, pentru a asigura transparența și responsabilitatea în procesul decizional.

ODD 17: Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizare a parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

Încurajarea și promovarea parteneriatelor publice, publice-private și cu societatea civilă eficiente în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor (ținta 17.17);

17. Prin finanțarea directă și contractarea serviciilor sociale de bază, programul își propune să sporească sustenabilitatea financiară a organizațiilor societății civile și să creeze

parteneriate solide între sectorul public și cel non-guvernamental, pentru a îmbunătăți procesul decizional și a asigura implementarea politicilor publice eficiente și durabile.

Concordanța cu Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană

- 18.** Având în vedere necesitatea implementării angajamentelor internaționale, Programul va contribui la realizarea Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova (Titlul IV, Art. 134, 135 și 136) care stabilește următoarele priorități:
  - 1) asigurarea implicării societății civile în relațiile UE-Republica Moldova;
  - 2) sporirea participării societății civile la procesul de luare a deciziilor;
  - 3) facilitarea procesului de consolidare a instituțiilor și a organizațiilor societății civile;
  - 4) oferirea posibilității reprezentanților societății civile din UE și din Republica Moldova de a se familiariza cu procesele de consultare și dialog între partenerii civili și sociali din ambele părți;
  - 5) integrarea societății civile în procesul public de elaborare a politicii din Republica Moldova.
- 19.** Totodată, în conformitate cu articolul 442 din Acordul de asociere UE-Moldova, a fost instituită Platforma societății civile care organizează întâlniri periodice ale reprezentanților societății civile din ambele părți, pentru a genera atât contribuții pentru îmbunătățirea implementării Acordului de Asociere, cât și pentru a semnală eventualele provocări în realizarea obiectivelor și acțiunilor stabilite. Platforma respectivă este reprezentativă și întrunește diverși reprezentanți ai societății civile din Republica Moldova. Noul document va fi orientat spre dezvoltarea și îmbunătățirea colaborării între autoritățile publice și Platforma societății civile UE-Moldova.
- 20.** La etapa de elaborare a PDOSC pentru anii 2024-2027, s-a ținut cont de prioritățile trasate în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană” (aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023). Astfel, modernizarea statului, integrarea europeană și guvernarea eficientă se vor baza pe procese transparente care sunt condiționate, printre altele, de consultări cu societatea civilă, mediul de afaceri și mediul academic.
- 21.** PDOSC va răspunde inclusiv obiectivelor stabilite în Foaia de parcurs a Uniunii Europene pentru angajamentul cu societatea civilă din Republica Moldova pentru perioada 2021-2027, care a remarcat faptul că după finisarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, nu au fost inițiate acțiuni imediate pentru elaborarea unui nou document de politici care să ghideze strategic acțiunile prioritare pentru consolidarea societății civile.
- 22.** Elaborarea acestui document de politici publice este prevăzută în Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2023-2025 (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.89/2023) și Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023). De asemenea, aprobarea Programului se regăsește în Planul de acțiuni pentru

implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Concordanța cu Strategia de Reformă a Administrației Publice din Republica Moldova 2023 - 2030

23. Totodată, domeniile de intervenție ale Programului vor fi aliniate și cu prioritățile stabilite în proiectul Strategiei de Reformă a Administrației Publice din Republica Moldova pentru anii 2023 - 2030 pentru asigurarea unui nivel înalt de sinergie al politicilor publice din acest domeniu:
24. *Direcția prioritară 3:* Cadrul instituțional privind consultarea și participarea publică în ceea ce privește elaborarea și implementarea politicilor publice este bine definit, îmbunătățit prin platformele de consultare, în concordanță cu bunele practici internaționale și aplicat consecvent de către autoritățile publice responsabile.
- 1) *Activitatea 3.1:* Evaluarea eficienței cadrului normativ privind transparența în procesul decizional și ajustarea acestuia pentru asigurarea unui proces participativ și incluziv în tot ciclul de politici publice.
  - 2) *Activitatea 3.2:* Dezvoltarea capacităților de leadership la nivel central și local, de comunicare strategică și consultare activă a părților interesate, inclusiv consolidarea dialogului instituționalizat cu sectorul asociativ și privat, în scopul sporirii eficienței, sustenabilității și relevanței procesului decizional/politicilor publice.
  - 3) *Activitatea 3.3:* Evaluarea soluțiilor digitale, instrumentelor și platformelor de consultare publică și eficientizarea acestora, inclusiv dezvoltarea facilităților de acces interactiv pentru consultarea părților interesate pe principala platformă pentru proiectele de documente de politică și acte legislative. Dezvoltarea unei baze de date cu părțile interesate relevante pentru diferite domenii de intervenție ale Guvernului. Dezvoltarea continuă a unei politici privind datele deschise ca instrument de comunicare asupra procesului decizional.
  - 4) *Activitatea 3.4:* Asigurarea sistematică a unei comunicări eficiente și accesibile cetățenilor despre politicile publice promovate, desfășurarea campaniilor de informare și educare a societății privind procesul decizional și politicile publice.
25. Părțile implicate nemijlocit în procesul de elaborare a Programului sunt:
- 1) Cancelaria de Stat (în continuare – CS) – în calitate de autoritate publică centrală în domeniul cooperării cu societatea civilă;
  - 2) Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) finanțată de Ministerul Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ);
  - 3) Biroul Național de Statistică – în calitate de furnizor de date statistice;
  - 4) Autoritățile publice centrale și alte instituții publice interesate;
  - 5) Organizațiile societății civile (în continuare – OSC), implicate în elaborarea și publicarea rapoartelor alternative;
  - 6) Partenerii de dezvoltare – în calitate de observatori și furnizori de asistență tehnică.

26. Părțile vizate au fost consultate la toate etapele procesului de elaborare a Programului. În acest sens, au fost utilizate următoarele instrumente de consultare:
- 1) Grupul de lucru - format din reprezentanții autorităților publice și ai OSC, care au venit cu contribuții, propuneri și comentarii asupra conținutului Programului;
  - 2) Solicitări de propuneri și comentarii aferente Conceptului Programului, proiectului Programului și Planului de acțiuni, adresate ministerelor, autorităților administrative centrale și altor instituții;
  - 3) Ședințe publice de consultare;
  - 4) Avizare/expertizare a proiectului;
  - 5) Consultări publice, prin intermediul portalului www.particip.gov.md și a paginii web oficiale ale CS, la compartimentul „Transparența în procesul decizional”.

Capitolul II

ANALIZA SITUAȚIEI

27. Potrivit datelor din Registrul de stat al unităților de drept privind organizațiile necomerciale (la 05.06.2023), în Republica Moldova sunt înregistrate 15,780 de organizații necomerciale. Conform Legii nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, organizațiile înregistrate până la intrarea în vigoare a legii, urmau să-și ajusteze statutele și să valideze faptul că persoanele din organele de conducere și control întrunesc toate condițiile prevăzute de noul cadru legal. Neconformarea cu prevederile legii, ar fi trebuit să genereze inițierea procedurii de lichidare forțată. În baza datelor oferite de către Agenția Servicii Publice, până la momentul actual, 2,189 (aproximativ 14% din numărul total) de organizații necomerciale au reușit să-și aducă statutele în concordanță cu prevederile legii (tabelul 1). Totodată, până la moment, nu au fost inițiate proceduri de lichidare a organizațiilor necomerciale.

28. De asemenea, din numărul total al organizațiilor necomerciale înregistrate, doar 24% (3,745) au prezentat raportul privind situațiile financiare ale organizației necomerciale la Biroul Național de Statistică pentru anul 2021. În urma analizei acestor date, se observă o tendință pozitivă la veniturilor raportate de organizațiile necomerciale (reduceri nesemnificative ale veniturilor au fost înregistrate în 2018 și 2021, Figura 1).

29. În baza informațiilor de mai sus, numărul de organizații necomerciale care sunt active oscilează între 2,000 și 4,000 (între 13% și 25% din numărul total de organizații necomerciale incluse în Registrul de stat al unităților de drept).

Tabelul 1. Numărul organizațiilor necomerciale care au înregistrat modificări în actele de constituire

Forma de organizare juridică	2020	2021	2022	Primele 5 luni ale anului 2023
Asociație obștească	295	594	857	225
Fundație	13	42	50	19
Instituție privată	19	29	32	14
TOTAL	327	665	939	258

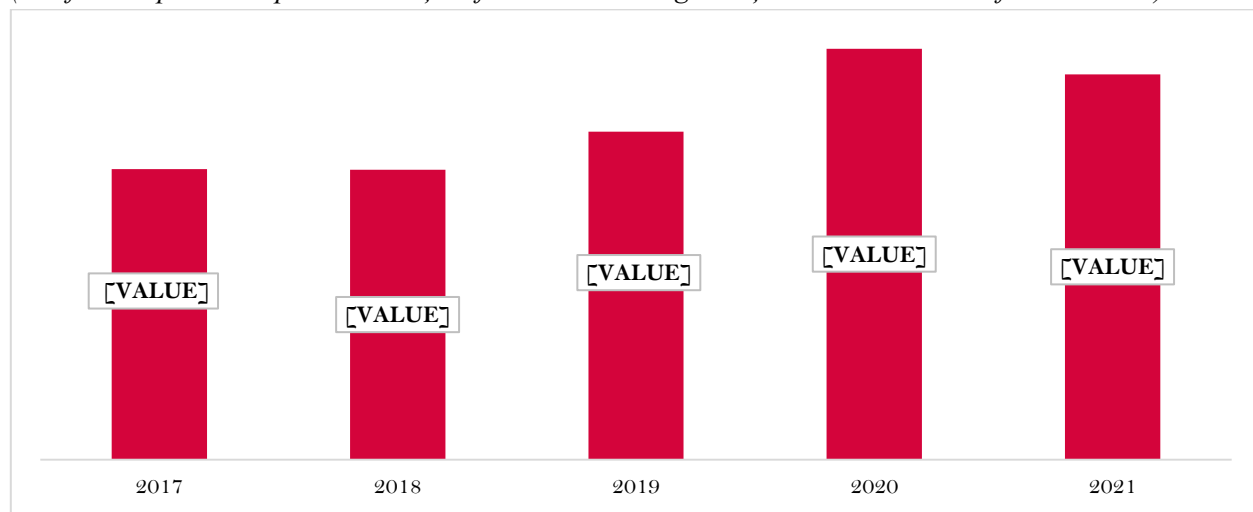
30. În ultimii trei ani, deși s-a observat o diminuare a numărului de organizații noi înregistrate (tabelul 2), cu toate acestea, este important de remarcat că numărul celor noi înregistrate este satisfăcător, fiind peste 300 de asociații obștești înregistrate anual (raportat la numărul de organizații necomerciale considerate active, numărul organizațiilor noi reprezintă între 7.5% și 15%).

Tabelul 2. Numărul organizațiilor necomerciale noi înregistrate

Forma de organizare juridică	2020	2021	2022
Asociație obștească	393	351	321
Fundație	17	18	24
Instituție privată	11	21	21
Comunitate religioasă	31	21	21
TOTAL	452	411	387

Figura 1. Suma veniturilor raportate de organizațiile necomerciale (MDL)

(Conform rapoartelor privind situațiile financiare ale organizațiilor necomerciale oferite de BNS)

Descrierea problemelor din domeniul de activitate și a cauzelor acestora

31. În anul 2008, pentru prima dată, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat un document de politici în domeniul dezvoltării societății civile. Până la moment au fost implementate trei documente de politici publice:

- 1) Strategia dezvoltării societății civile în anii 2009–2011 (Hotărârea Parlamentului nr.267/2008);
- 2) Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012-2015 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei (Legea nr. 205/2012);
- 3) Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 (Legea nr. 51/2018).

32. Scopul documentelor de politici a fost de a contribui la consolidarea capacităților organizațiilor societății civile (OSC) în următoarele trei domenii: (1) elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice; (2) îmbunătățirea sustenabilității financiare și (3) dezvoltarea spiritului și a spațiului civic.

33. În procesul de implementare a documentelor de politici sus menționate ar putea fi evidențiate următoarele realizări: aprobarea Legii cu privire la organizațiile necomerciale (Legea nr.86/2020), aprobarea Regulamentului privind mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor nonprofit în vederea consolidării sustenabilității financiare a societății civile (HG nr.656/2022) și actualizarea portalului național pentru consultări publice particip.gov.md. Totodată, mecanismul de redirecționare a 2% din impozitul pe venit către o organizație necomercială sau entitate religioasă a ajuns la al șaselea an de implementare.

34. Cu toate acestea, în ciuda îmbunătățirilor treptate de-a lungul anilor, dezvoltarea societății civile încă nu a atins un nivel satisfăcător, iar restanțele în executarea integrală a tuturor acțiunilor din documentele anterioare, subminează crearea unui sector dinamic care să participe atât la elaborarea cât și la implementarea politicilor publice. Conform raportului de monitorizare a Strategiei precedente elaborat de către Cancelaria de Stat, 50% dintre acțiuni au fost realizate integral, 20.2% acțiuni realizate parțial și 29.8% acțiuni nerealizate.

35. Mai mult decât atât, în perioada 2014-2022, dinamica relației între societatea civilă și autoritățile publice a fluctuat destul de mult. Au existat perioade în care a fost înregistrat un nivel acceptabil de colaborare și cooperare, dar, au fost și perioade cu retorică, pe alocuri agresivă, din partea actorilor politici asupra organizațiilor societății civile. În rezultat, reprezentanții societății civile au atras atenția asupra pericolului de îngrădire a activității organizațiilor societății civile, cum ar fi blocarea accesului la informații cu caracter public.

36. În același timp, raportul ex-post de evaluare a Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, a constatat faptul, că progresele obținute au fost prea timide pentru generarea unei societăți civile dinamice, durabile și sustenabile.

37. Problema principală abordată de prezentul document este: Impactul limitat al societății civile în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice atât la nivel național, cât și la nivel local și finanțarea nesustenabilă a sectorului asociativ, care îngreunează realizarea misiunii organizațiilor societății civile.

38. Această problemă cuprinde două dimensiuni specifice. Pe de o parte, societatea civilă încă nu este pe deplin capacitate și abilitată cu instrumentele și cunoștințele necesare pentru a asigura o implicare activă în procesele decizionale, la diferite niveluri ale administrației publice. Pe de altă parte, nivelul actual de implicare și participare a societății civile este împiedicat în continuare de lipsa unei atitudini proactive din partea autorităților, inclusiv și de abilitatea limitată de a genera mecanisme inovatoare pentru facilitarea participării cetățenilor și organizațiilor societății civile în procesul decizional.

39. Programul actual abordează ambele dimensiuni ale problemei. Fără soluționarea eficientă a tuturor cauzelor, rezultatele obținute vor fi nesatisfăcătoare, generând încă o dată progrese sub-optimale fără schimbări tangibile și vizibile în modalitatea de funcționare a organizațiilor societăți civile și în calitatea politicilor publice.

40. Provocările respective sunt cauzate de următoarele cauze:

Cauza 1: Existența barierelor administrative și legislative în accesul la procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale.

41. La nivel normativ sunt prevăzute diferite mecanisme și instrumente de cooperare a autorităților publice cu organizațiile societății civile. Adicional, la data de 28 iunie 2023, Guvernul a aprobat [Regulamentul cu privire la organizarea activității platformei consultative permanente în cadrul autorității administrației publice centrale](#). În același timp, la momentul actual nu există un nivel avansat de cooperare instituționalizată și permanentă dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile. Potrivit Raportului de țară [CSO Meter](#) pentru anul 2022, elaborat ECNL Stichting și Asociația Promo-LEX, unul dintre domeniile cu cel mai scăzut punctaj este cooperarea dintre stat și organizațiile societății civile, acordând un scor general de 4,1 puncte din 7. Pentru partea legislativă scorul este de 4,3 punct din 7, iar cea practică 3,9 puncte din 7.

42. Scorul scăzut pentru cooperarea dintre stat și organizațiile societății civile, în conformitate cu Raportul de țară CSO Meter pentru anul 2022, evidențiază o serie de probleme și deficiențe în modul în care această cooperare este abordată în practică. Scorul redus pentru partea practică (3,9 puncte din 7) în comparație cu partea legislativă (4,3 puncte din 7) sugerează că, deși pot exista norme juridice care să reglementeze cooperarea dintre stat și organizațiile societății civile, acestea nu sunt implementate corespunzător în practică. Absența unor mecanisme practice

adevrate duc la o cooperare inefficientă și la subutilizarea potențialului și expertizei organizațiilor societății civile în procesul de luare a deciziilor.

43. Această cauză la rândul său este generată de un șir de sub-cauze, după cum urmează:

Sub-cauza 1.1: Aplicarea neuniformă a cadrului legal și mecanisme inefficiente pentru implicarea societății civile în procesele de comunicare.

44. La momentul actual există o necesitate evidentă de stabilire a unui mecanism formal și bine definit pentru cooperarea, co-crearea și consultarea regulată între autoritățile publice și organizațiile societății civile. Chiar dacă au fost inițiate câteva platforme de dialog și cooperare în trecut, acestea nu au fost suficient de operaționalizate și adesea au fost afectate de schimbările politice și instituționale. Iar lipsa unui cadru instituțional permanent denotă că nu există canale de comunicare bine stabilite între societatea civilă și autoritățile publice, ceea ce duce la întâzieri în transmiterea informațiilor, lipsa implicării eficiente și neînțelegeri între cele două părți.

45. Deși a fost instituit un punct de contact cu societatea civilă în cadrul Direcției drepturile omului și cooperarea cu societatea civilă în cadrul Cancelariei de Stat, este insuficient o singură unitate de personal cu implicare parțială pe subiectul relației cu societatea civilă să impulsioneze semnificativ cooperarea cu organizațiile societății civile și să asigure o operaționalizare eficientă a platformelor de cooperare cu societatea civilă. În mod special acest lucru este dificil în condițiile în care organizațiile societății civile din Republica Moldova sunt diverse și numeroase și adesea acționează în mod fragmentat, făcând și mai dificilă dezvoltarea unui mecanism de cooperare coerent și eficient între cele două părți.

46. Totodată, în lipsa înțelegerii importanței și valorii adăugate pe care o poate aduce implicarea societății civile în procesul decizional, politicienii și autoritățile publice nu manifestă întotdeauna un angajament ferm și constant față de dialogul cu societatea civilă. Iar relația dintre autoritățile publice cu organizațiile societății civile rămâne de multe ori la voința politică a unui actor politic sau altul care se află la guvernare.

47. De multe ori, documentele oficiale, cum ar fi documentele de politici publice sau proiecte de acte normative, nu reflectă în mod clar și detaliat aportul și recomandările venite din partea organizațiilor societății civile. Acest lucru duce la subevaluarea sau chiar neglijarea rolului organizațiilor societății civile în procesul decizional.

48. Deși legislația cu privire la transparența în procesul decizional, cu privire la actele normative sau care reglementează planificarea strategică prevede un șir de instrumente și mecanisme cu privire la modul de implicare a organizațiilor societății civile și modul de consultare al acestora în procesul de creație legislativă, de cele mai multe ori nu se asigură înregistrarea și evidențierea contribuției societății civile în documentele oficiale. Acest lucru descurajează organizațiile

societății civile și face dificilă monitorizarea și evaluarea impactului activităților organizațiilor societății civile în procesul decizional.

48. Sub-cauza 1.2: Capacitatea redusă a autorităților publice centrale și locale de a asigura un proces participativ cu implicarea organizațiilor societății civile. Organizațiile societății civile se confruntă în continuare cu o situație în care informațiile și consultările oferite de autoritățile publice sunt insuficiente și ineficiente. Această problemă afectează în mod direct capacitatea acestor organizații de a fi la curent cu deciziile și politicile în curs de dezvoltare și de a-și exprima punctele de vedere și recomandările într-un mod adecvat.

49. Unul dintre motivele principale pentru această situație este cultura instituțională restrictivă din cadrul autorităților publice. De multe ori, autoritățile preferă o abordare unilaterală în luarea deciziilor, limitând comunicarea și consultările cu organizațiile societății civile la un nivel formal și superficial. În plus, frecvent există informații esențiale referitoare direct la organizațiile societății civile, cum ar fi accesul la finanțare, programele disponibile și organizațiile societății civile contractate, care, totuși, nu sunt disponibile pe platformele cu acces public extins. Această atitudine restricționată nu numai că diminuează transparența și participarea publică, dar și limitează posibilitatea organizațiilor de a contribui eficient la dezvoltarea politicilor și de a-și exprima preocupările și sugestiile relevante.

50. De asemenea, se constată o reticență din partea autorităților publice de a furniza informații relevante și actualizate privind deciziile și politicile în curs de dezvoltare. Acest lucru afectează direct capacitatea organizațiilor societății civile de a-și formula opiniile și de a participa în mod activ în procesul decizional. Lipsa de transparență și acces la informații actualizate limitează capacitatea organizațiilor de a fi bine pregătite și de a se implica în mod constructiv în dezbaterile și consultările publice.

51. Adițional, urmează a fi remarcată și lipsa cunoștințelor și capacităților de a înțelege și interacționa eficient cu organizațiile societății civile. Este esențial ca angajații responsabili de relația cu societatea civilă să fie instruiți pentru a înțelege importanța și rolul activ al societății civile în procesul decizional, dar și modul de implicare a organizațiilor societății civile în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor publice.

52. Datele înregistrate în ultimii ani sunt neuniforme, nefiind observată o creștere sustenabilă a implicării OSC la elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice. Dacă în anul 2019 au fost înregistrate 1319 contribuții din partea sectorului asociativ (OSC, cetățeni, patronate și sindicate), atunci în 2021 indicatorul a scăzut la 603. În anul 2022, autoritățile din subordinea Guvernului au recepționat peste 2000 de recomandări asupra proiectelor de acte normative elaborate, cu toate acestea nu a fost prezentată o dezagregare a sursei recomandărilor. La momentul actual, nu sunt generate și analizate sistematic datele cu privire la nivelul de participare a societății civile la nivel local. Dar rata generală de transparență la nivel local este una scăzută. De exemplu, conform datelor din Foia de Parcurș a Uniunii Europene pentru

angajamentul cu societatea civilă din Republica Moldova pentru perioada 2021-2027, în anul 2020, rata de transparență la nivel local a constituit aproximativ 38%. Datele respective confirmă faptul că transparența și participarea societății civile și cetățenilor încă mai este percepută ca un simplu proces birocratic, nefiind integrată într-un mod autentic și sistematic în toate procesele și activitățile întreprinse de către autoritățile publice. De exemplu, proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2023 a fost aprobat de Guvern în aceeași zi în care a și fost publicat pe portalul național de consultare publică.

53. Această situație în care capacitățile de a interacționa cu organizațiile societății civile sunt reduse în cadrul autorităților publice, iar informațiile și consultările sunt insuficiente și ineficiente din partea acestora subminează principiul unei guvernări deschise și participative, care este esențială pentru o democrație funcțională. Este importantă reconsiderarea abordării și acordarea unei atenții mai mare dialogului și colaborării cu organizațiile societății civile.

54. Cauza 2: Finanțarea nesustenabilă și insuficientă pentru susținerea organizațiilor societății civile în realizarea propriei misiuni.

Accesul limitat la sursele de finanțare, reprezintă una dintre provocările cu care se confruntă organizațiile societății civile, în mod special la nivel local. Conform sondajului elaborat de CBS-Axa, 67% dintre asociațiile obștești au declarat că aceasta este problema principală cu care se confruntă. Iar conform indexului sustenabilității organizațiilor societății civile, viabilitatea financiară este criteriul care înregistrează cel mai slab scor din cele șapte criterii analizate.

55. Această cauză este generată de un șir de sub-cauze, după cum urmează:

Sub-cauza 2.1: Impact redus al mecanismului de redirectionare procentuală din impozitul pe venit către organizațiile societății civile.

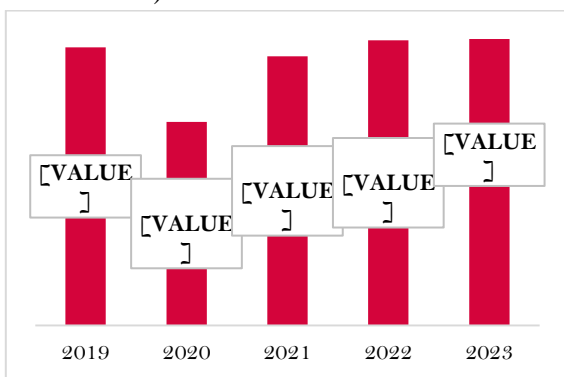
56. Mecanismul de redirectionare procentuală a ajuns la al șaselea an de implementare. În anul 2022 a fost înregistrat numărul maxim al desemnărilor validate de către Serviciul Fiscal de Stat. Față de anul 2019, este o creștere modestă (2.6%), dar în contextul crizei cauzate de pandemia Covid-19, este important de remarcat tendința pozitivă și capacitatea de recuperare a pierderilor înregistrate. În anul 2022, numărul desemnărilor a fost cu 40% mai mare decât în anul 2020 (figura 2). Rezultate pozitive au fost înregistrate și la numărul beneficiarilor desemnării procentuale care a crescut anual în ultimii patru ani și la sumele redirectionate de către contribuabili către beneficiari (figura 3 și 4).

57. Un element îngrijorător, menționat în rapoartele de monitorizare ale organizațiilor societății civile (Raport CRJM - Stop cadru: trei ani de implementare a mecanismului 2% în Republica Moldova (<https://crjm.org/wp-content/uploads/2021/02/Trei-ani-de-implementare-a-mecanismului-2-la-suta.pdf-web.pdf>)) a fost concentrarea înaltă a sumelor recepționate de către organizațiile neguvernamentale care au conexiuni cu instituțiile de stat și sau persoanele publice din Republica Moldova. În anul 2022, primii patru cei mai mari beneficiari sunt afiliați cu autoritățile publice: Asociația Obștească a veteranilor și pensionarilor Ministerului Afacerilor Interne din Republica

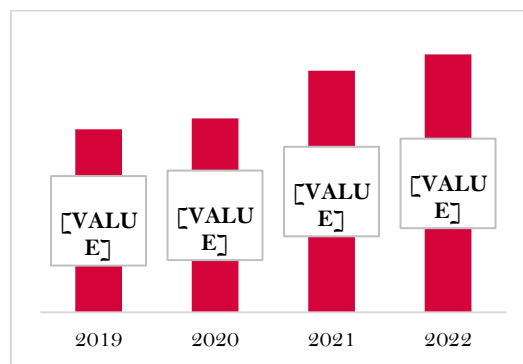
Moldova, Asociația Obștească a veteranilor și pensionarilor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Federația Sportivă națională de sport aplicativ al pompierilor și salvatorilor și Asociația Obștească a veteranilor și pensionarilor din cadrul Poliției de Frontieră. În anul 2022, aceste patru asociații au cumulativ aproximativ 14% din tot volumul de fonduri redirecționate (figura 6). Pentru comparație, în 2017, primul an de implementare al mecanismului, ponderea sumelor transferată la organizațiile care au conexiuni cu instituțiile de stat a constituit 50%. Astfel, este important de remarcat faptul că de la inițierea mecanismului de redirecționate, ponderea volumului recepționat de aceste asociații obștești a fost în continuă scădere.

58. O altă tendință pozitivă este și diminuarea transferurilor către organizațiile care sunt localizate în municipiul Chișinău (figura 5). Acest fapt arată o popularizare mai mare a mecanismului atât în rândul contribuabililor, cât și în rândul organizațiilor societății civile care activează la nivel local.

Figura 2. Numărul desemnărilor procentuale validate (datele pentru 2023 prezintă numărul total de desemnări efectuate și nu cele validate)

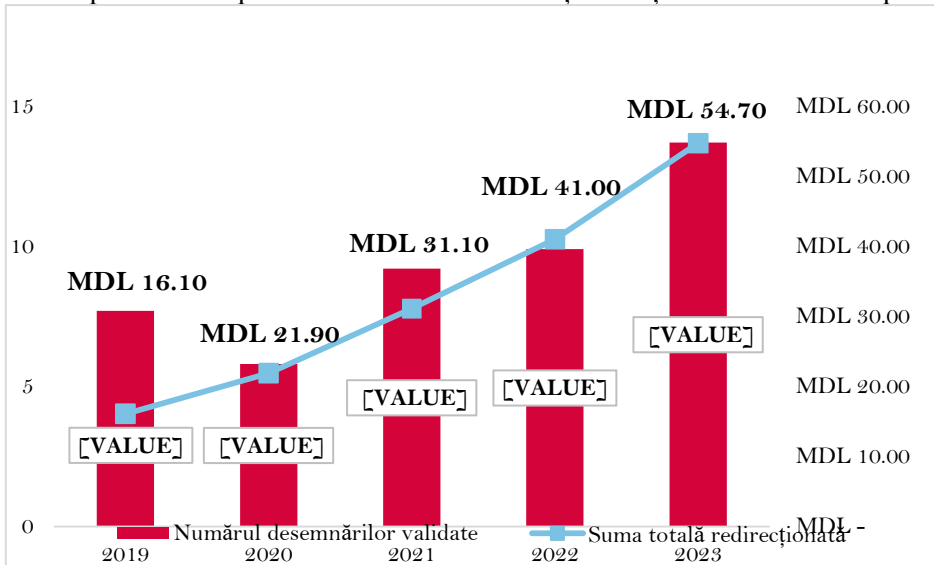

Figura 3. Numărul beneficiarilor desemnării procentuale

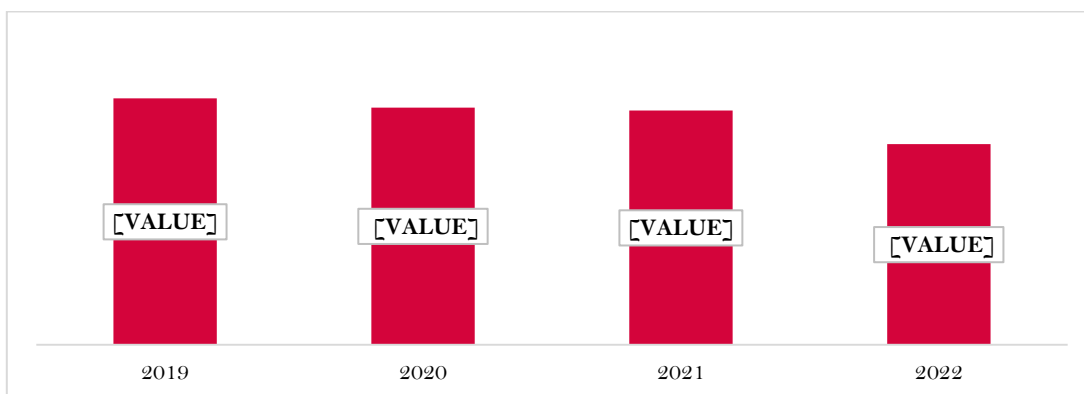

Figura 4. Suma totală validată (milioane MDL)

Datele pentru 2023 prezintă suma totală redirecționată și nu suma validată pentru redirecționare.

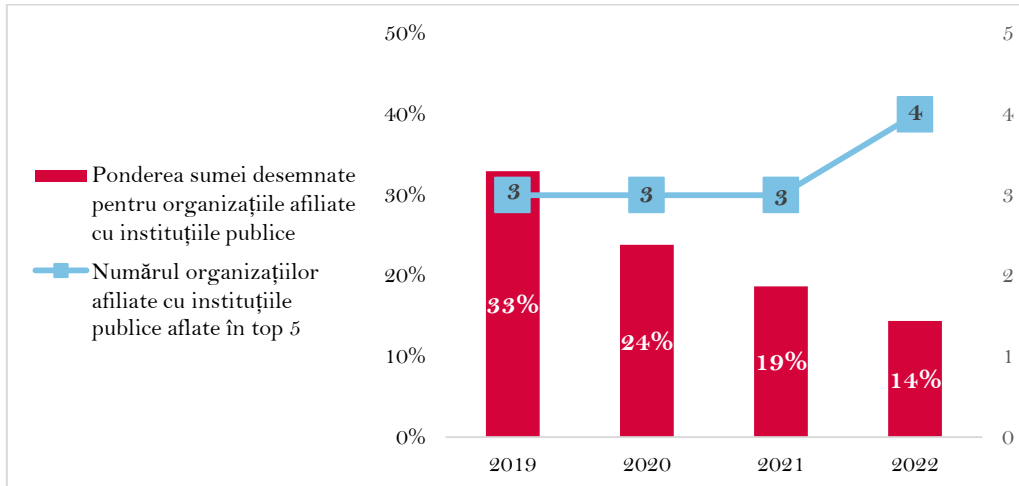

Figura 5. Ponderea sumei desemnate pentru organizațiile cu sediul în mun. Chișinău

O altă constrângere a mecanismului de desemnare procentuală este limitarea posibilității redirectionării doar pentru persoanele fizice rezidente. La momentul actual, persoanele juridice nu au dreptul să beneficieze de acest mecanism.

Figura 6. Ponderea sumei desemnate pentru organizațiile afiliate cu instituțiile publice aflate în top 5

59. Este important de remarcat și diversitatea modalităților prin care contribuabilul putea să redirectioneze 2% din impozitul pe venit:

- 1) în format electronic prin intermediul serviciului „Declarație electronică”;
- 2) prin e-mail, semnând electronic declarația sau olograf (scanând declarația);
- 3) pe suport de hârtie, la orice direcție de deservire fiscală;
- 4) prin poștă, transmițând declarația printr-o scrisoare recomandată.

60. De notat că, începând cu anul 2024, desemnarea procentuală va putea fi efectuată doar prin depunerea declarației cu privire la impozitul pe venit exclusiv prin intermediul sistemelor electronice (2procente.info și Codul Fiscal art. 65). Analizând canalele prin care au fost depuse declarațiile în anul 2022, observăm că doar 24% dintre contribuabilii care au decis să redirecționeze 2% din impozitul pe venit au făcut acest lucru electronic, pe când 76% au depus declarația pe suport de hârtie. În lipsa unei campanii de informare, această schimbare ar putea afecta negativ numărul de contribuabili care utilizează mecanismul 2%.

61. Un domeniu la care nu au fost înregistrate progrese notabile ține de transparența monitorizării utilizării fondurilor recepționate. Rapoartele de utilizare nu sunt ușor accesibile și disponibile pentru publicul larg. Există asociații beneficiare care nu dispun de pagină web și care nu comunică în spațiul public despre activitățile sau rezultatele obținute ca urmare a utilizării fondurilor obținute. Sustenabilitatea mecanismului de redirecționare se bazează inclusiv și pe responsabilitatea și transparența organizațiilor beneficiare. Pe când incertitudinea cu privire la corectitudinea utilizării surselor financiare ar putea diminua interesul și atractivitatea acestui mecanism.

62. Analizând indicatorii principali, putem constata că tendințele și direcțiile de dezvoltare a mecanismului de redirecționare sunt pozitive. Cu toate acestea, la momentul actual, potențialul maxim al acestuia încă nu a fost atins. De exemplu, în anul 2023, doar 24% dintre toți contribuabilii care au depus declarația pe venit la Serviciul Fiscal de Stat, au decis să redirecționeze 2% din impozitul pe venit. Prin urmare, nivelul de conștientizare și nivelul de motivare pentru a susține activitatea organizațiilor necomerciale este încă redus. Astfel, mecanismul respectiv are încă un potențial neexplorat. Cu toate acestea, este important de remarcat că mecanismul de 2% nu poate de sine stătător rezolva problema sustenabilității financiare a organizațiilor societăți civile, dar anumite intervenții adiționale ar putea accelera tendințele bune observate, îmbunătățind impactul acțiunilor, în mod special la nivel local.

63. Sub-cauza 2.2: Operaționalizarea lentă și mai puțin transparentă a mecanismelor de sprijin financiar și beneficii fiscale de către autoritățile publice pentru activitatea organizațiilor societății civile.

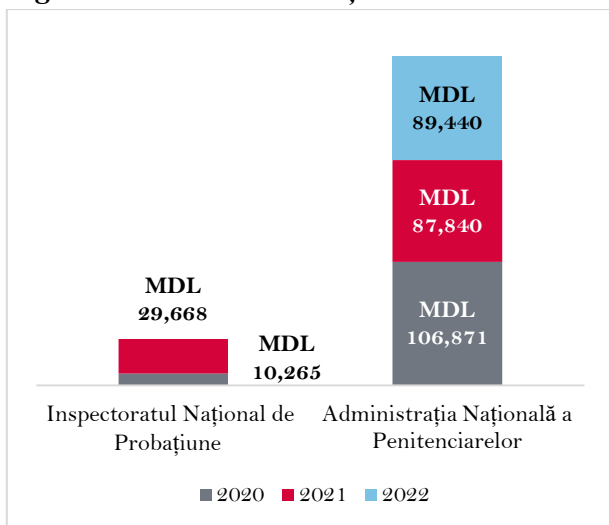
64. Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale prevede câteva mecanisme de sprijin: (i) acordarea de facilități fiscale în condițiile legii; (ii) oferirea gratuită sau în condiții preferențiale a dreptului de a folosi proprietatea publică; (iii) finanțarea nerambursabilă; (iv) contractarea de lucrări și servicii și (v) finanțarea cu destinație specială, inclusiv comanda socială.

65. Finanțarea nerambursabilă a fost operaționalizată prin Hotărârea Guvernului nr.656/2022 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale. Dar deși Guvernul a aprobat regulamentul cadru, acesta a fost aplicat la nivel practic de către puține autorități. Acest lucru poate fi atribuit dificultăților administrative și birocratice, precum și lipsei resurselor umane necesare pentru punerea în aplicare corespunzătoare a mecanismului de finanțare.

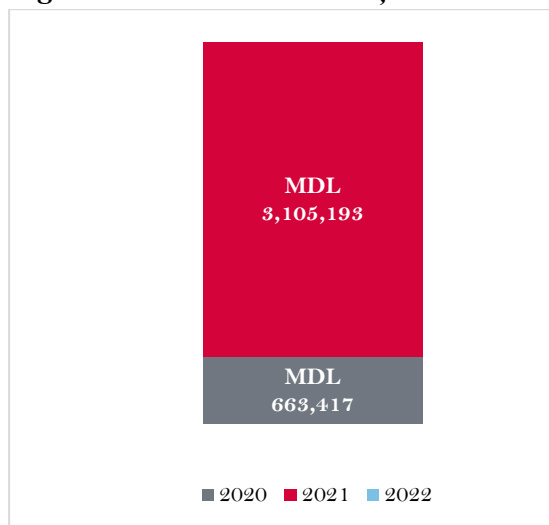

Alocările de surse financiare pentru OSC (per autoritate publică centrală)

Figura 7. Ministerul Justiției

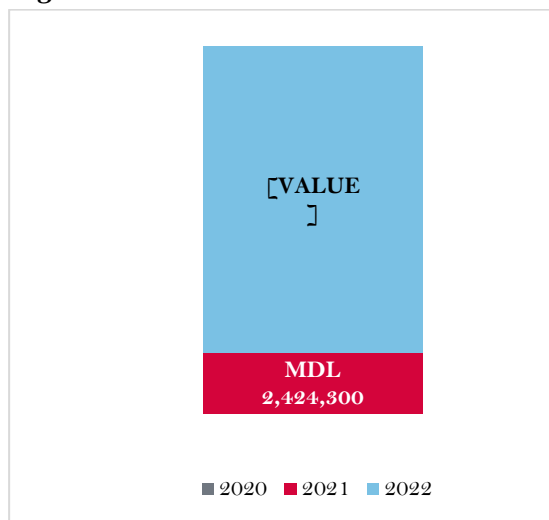
Figura 8. Ministerul Sănătății

Figura 9. Ministerul Mediului

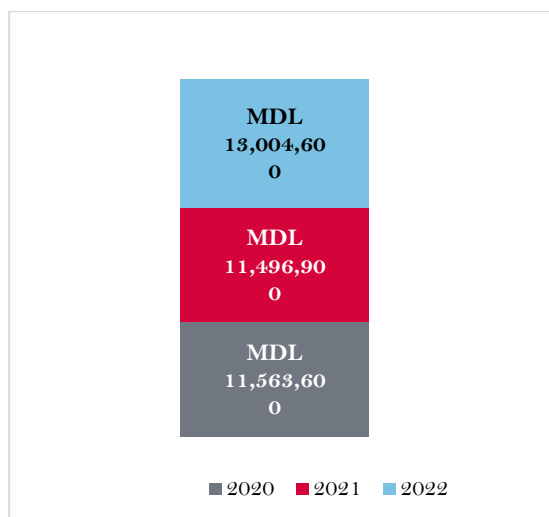
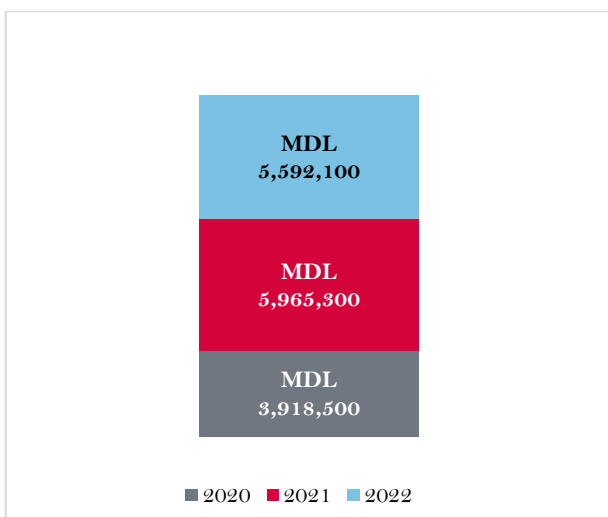

Figura 10. Ministerul Culturii

Figura 11. Ministerul Educației și Cercetării

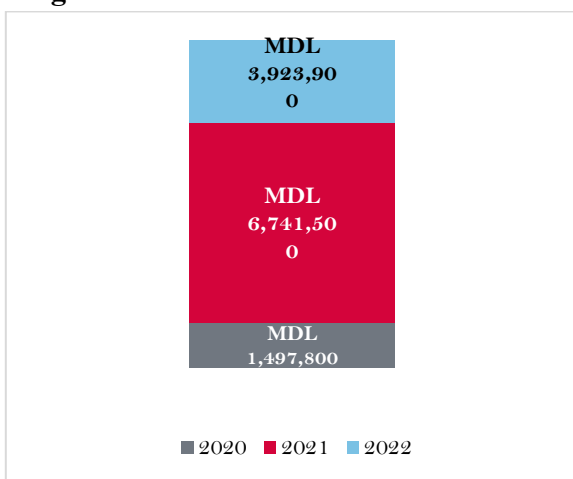
Figura 12. Ministerul Muncii și Protecției Sociale (include și sumele alocate ca subvenții pentru asociația nevăzătorilor din Moldova, asociația surzilor din Republica Moldova și societatea invalizilor din Republica Moldova conform legii bugetului de stat).

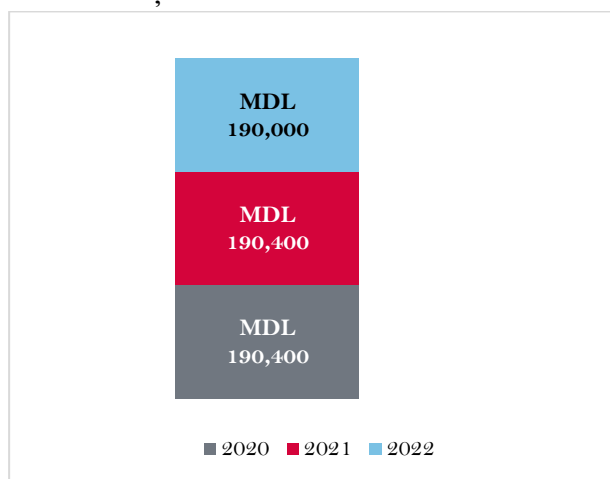
66. Tot la moment, în proces de elaborare se află metodologia de calcul a costului serviciilor sociale de bază. Documentul ar urma să faciliteze procesul de planificare și elaborare a bugetelor în baza cărora vor fi efectuate achizițiile publice de servicii sociale. În paralel este definitivat și un ghid privind contractarea serviciilor sociale de bază prin intermediul achizițiilor publice. Aceste instrumente ar urma să ajute atât autoritățile publice locale, cât și organizațiile societății civile care activează la nivel local în domeniul social. Ministerul Muncii și Protecției Sociale planifică inclusiv pilotarea acestor mecanisme la nivel local, până la sfârșitul anului.

Alocările de surse financiare pentru OSC (per autoritate publică centrală)

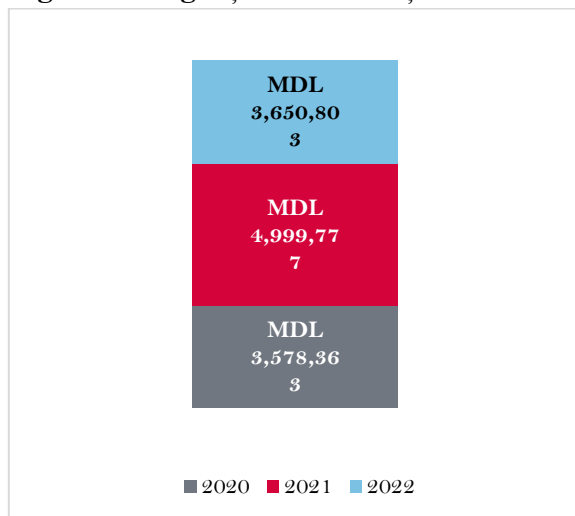
Figura 13. Compania Națională de Asigurări în Medicină

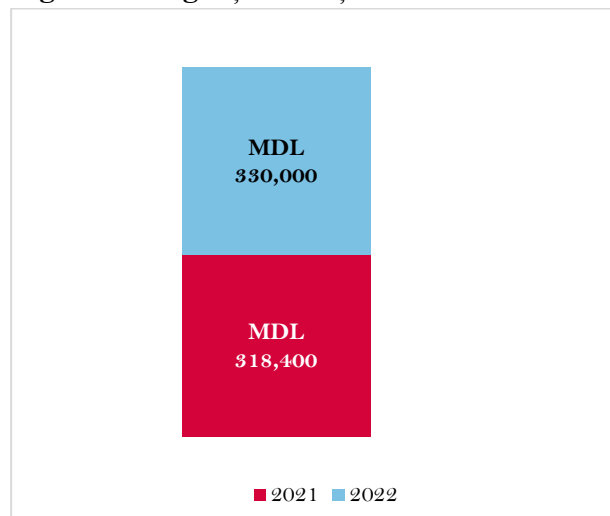
Figura 14. Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare

Figura 15. Agenția de Investiții

Figura 16. Agenția Relații Interetnice

67. Este important de remarcat faptul că, atât Regulamentul-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă, cât și metodologia de calcul a costului serviciilor sociale reprezintă un bun exemplu de colaborare între organizațiile societății civile și autoritățile publice. Ambele documente au fost elaborate în mod participativ, respectând principiul co-creării politicilor publice.

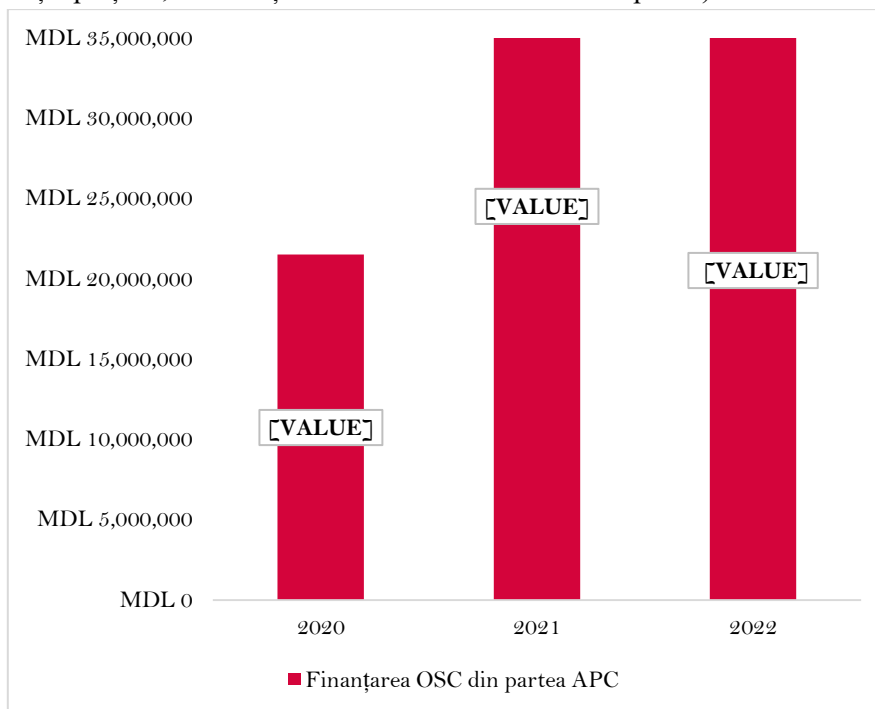
68. Analizând programele și subprogramele de cheltuieli ale autorităților publice centrale, vom observa că și în lipsa unor regulamente sau metodologii, autoritățile publice totuși alocă resurse financiare pentru activitățile desfășurate de către organizațiile societății civile. În perioada 2020 - 2022, autoritățile publice centrale, prin programele bugetare, au alocat aproximativ MDL 111 milioane pentru finanțarea organizațiilor societății civile. Dar inexistența regulamentelor cadru sau lipsa de operaționalizare a acestora nu permite uniformizarea regulilor de acces la sursele financiare din bugetul de stat. Pentru obținerea unui nivel cât mai înalt de eficiență a banului public, stabilirea unor reguli de joc exacte pentru toți actorii reprezintă una dintre condițiile de bază.

69. În acest sens, acțiunile din program se vor concentra pe accelerarea elaborării regulamentelor cadru prevăzute de legislație și asigurarea utilizării regulilor generale de către toate autoritățile publice care alocă resurse din diverse programe bugetare.

70. La fel, ar trebui îmbunătățită semnificativ transparența datelor privind alocările financiare. La momentul actual nu există date centralizate despre sumele de bani alocate de către autoritățile publice locale pentru dezvoltarea organizațiilor societății civile. Chiar și în cazul autorităților publice centrale trebuie de accesat un număr mare de documente pentru a cuantifica sursele financiare alocate din bugetul de stat.

Figura 17. Finanțarea OSC în perioada 2020 – 2022

(Informație parțială, în condițiile în care nu toate APC au raportat)

71. În anul 2022, Parlamentul a aprobat modificările la Legea nr.1420/2002 cu privire la filantropie și sponsorizare. Modificările au exclus prevederile care nu erau eficiente și inaplicabile, au clarificat regimul juridic al activității de filantropie și sponsorizare, asigurând o aliniere mai bună cu Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale. Dar aceste modificări importante nu au fost urmate și de ajustarea plafoanelor pentru obținerea unor beneficii fiscale mai avantajoase pentru organizațiile societății civile. De exemplu, nota informativă la proiectul de modificare menționa faptul că pentru implementarea noilor prevederi nu este necesară alocarea unor surse financiare suplimentare din contul bugetului de stat. Astfel, modificările operate nu au abordat în nici un fel principala schimbare necesară pentru promovarea activităților și încurajarea donațiilor din partea sectorului pentru organizațiile societății civile. La momentul actual, donatorii au dreptul de a deduce doar 5% din venitul impozabil.

72. Analizele elaborate de organizațiile societății civile (colectare de fonduri din surse autohtone: oportunități și perspective: https://ecn1.org/sites/default/files/files/colectare-de-fonduri-final_2016.pdf) au arătat că acest plafon nu reprezintă un stimulent suficient de bun pentru a motiva persoanele juridice să susțină organizațiile societății civile. În acest context, ca și în cazul mecanismului de desemnare procentuală, reducerea încasărilor din anumite taxe și impozite (venituri ratate) ar trebui tratate ca și o investiție pentru susținerea și dezvoltarea organizațiilor societății civile.

73. Sub-cauza 2.3: Participarea redusă a organizațiilor societății civile în achizițiile publice.

Deși achizițiile publice reprezintă o modalitate sustenabilă de susținere a organizațiilor societății civile, acestea înregistrează rezultate sub-optimale. Conform raportul ex-post al Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018 - 2020, din partea autorităților lipsește abordarea consecventă și sistematică pentru creșterea implicarea societății civile în procedurile de achiziții publice în diverse domenii.

74. Numărul cel mai mare de contracte atribuite organizațiilor societății civile a fost înregistrat în anul 2019, anul în care Cancelaria de Stat a contractat servicii de expertizare și evaluare a politicilor publice.

Tabelul 3. Contractele atribuite organizațiilor societății civile în cadrul achizițiilor publice (calculare în baza informației de pe <https://tender.gov.md/ro/documente/rapoarte-de-activitate>)

	2018	2019	2020	2021
Numărul de achiziții atribuite asociațiilor obștești	17	20	8	13
Numărul total de contracte încheiate	25,327	13,800	12,416	13,450

75. Prin urmare, planificarea pro activă a unor asemenea achiziții și bugetarea surselor ar permite creșterea numărului de organizații care utilizează procedurile de achiziții publice. Dar la moment, pe lângă pasivitatea autorităților publice, există și problema unor cunoștințe reduse în domeniul achizițiilor publice și conștientizarea valorii adăugate a unor asemenea oportunități pentru organizațiile societății civile.

76. Legislația privind achizițiile publice este destul de complexă. Pe de o parte, acest fapt asigură achiziții publice mai corecte și mai transparente, pe de altă parte, descurajează actorii mici și actorii noi care nu au experiența jucătorilor mari. Procedurile complexe avantajează organizațiile care au mai multă experiență, dar și resurse financiare. În condițiile în care executarea anumitor contracte ar putea să dureze mai mult (plata fiind efectuată doar după executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor), organizațiile care nu au acces la surse financiare, efectiv nu își permit să participe la achizițiile publice organizate de către autorități. În aceste condiții, dialogul între autorități și organizațiile societății civile este important pentru identificarea unui echilibru între complexitatea procedurilor și accesul pentru prima dată a actorilor din societatea civilă la achiziții.

77. La momentul actual, există inițiative comune între instituțiile publice și organizațiile societății civile pentru consolidarea capacităților în domeniul achizițiilor publice. Aceste eforturi trebuie continuate și multiplicare pentru a obține un nivel mai mare de înțelegere a sistemului electronic de achiziție, a etapelor ciclului achizițiilor publice sau a modalității a de elaborare a ofertelor tehnice și financiare.

78. Cauza 3: Mediu de activitate dificil pentru organizațiile societăți civile pentru realizarea în mod eficient și durabil a misiunii propuse.

79. Sub-cauza 3.1: Capacitatea redusă a organizațiilor societății civile, în mod special la nivel local.

80. Organizațiile societății civile, în special cele de la nivel local, se confruntă cu o serie de provocări care le limitează capacitatea de a avea un impact semnificativ în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice. Aceasta fiind determinată primordial de lipsa abilităților, expertizei și pregătirii necesare în rândul actorilor societății civile.

81. Lipsa cunoștințelor specializate și a expertizei în domenii-cheie, cum ar fi cele juridice, economice și sociale, îi împiedică să formuleze propuneri relevante și să susțină argumentele lor bazate pe analize detaliate.

82. Adicional, organizațiile societății civile din Republica Moldova se confruntă adesea cu o capacitate limitată de a face advocacy eficient în fața autorităților publice centrale și locale. Aceasta este determinat de lipsa de experiență, cultură de advocacy și lipsa de resurse, ceea ce afectează capacitatea acestora de a-și face auzită vocea și de a determina în mod corespunzător deciziile autorităților.

83. Sub-cauza 3.2: Procesul de înființare, aderare sau participare la activitățile entităților publice pentru organizațiile societății civile complex și birocratic.

84. Organizațiile societății civile, se confruntă cu un șir de provocări în interacțiunea sa cu statul, chiar de la etapa fondării acestora.

85. După aprobarea unei noi Legi privind organizațiile necomerciale, acestea urmau să își ajusteze actele înregistrate în registrul statului. Cu toate acestea, conform datelor furnizate de către Instituția publică Agenția Servicii Publice, din cele 15,780 de organizații necomerciale înregistrate, doar 2,189 (aproximativ 14% din total) au reușit să-și aducă statutele în concordanță cu prevederile legii. Totodată, în ciuda noii legi, nu a fost inițiat niciun proces de lichidare a OSC-urilor.

86. Astfel, Ministerul Justiției și Instituția publică Agenția Servicii Publice, împreună cu organizațiile societății civile, trebuie să identifice o soluție eficientă pentru a depăși acest impas legat de ajustarea documentelor conform noilor prevederi legislative.

87. În plus, la momentul actual, lipsește un mediu de interacțiune între OSC-uri și autorități, fiind necesară parcurgerea unui proces de reinginerie a procedurilor și de digitalizare a serviciilor prestate.

88. În cazul neintervenției pentru soluționarea problemelor, se anticipează următoarele consecințe:

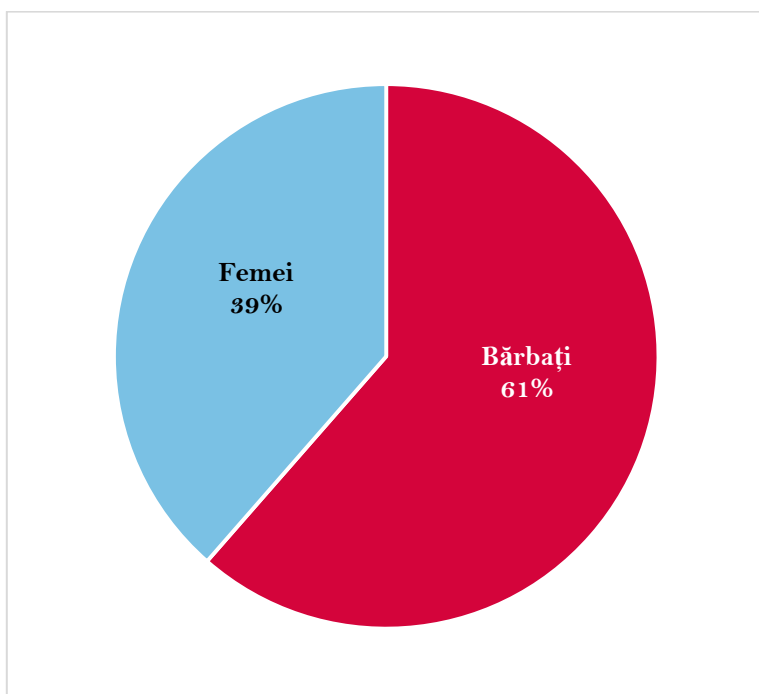
- 1) Diminuarea participării organizațiilor societății civile în procesul decizional, atât la nivel central, cât și la nivel local.
- 2) Creșterea în continuare a dependenței față de sursele financiare oferite de către partenerii de dezvoltare.
- 3) Stagnarea dezvoltării organizațiilor societății civile, în mod special la nivel local.

89. Descrierea grupurilor vulnerabile (LNOB)

Principiul „a nu lăsa pe nimeni în urmă” este o parte esențială a angajamentului statelor semnatare ale Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030. Acest principiu stă la baza eforturilor depuse de către fiecare stat cu scopul de a eradica sărăcia în toate formele ei, de a elimina discriminarea și de a reduce inegalitățile și vulnerabilitățile caracteristice unor grupuri sociale, care astfel subminează capacitatea fiecărei persoane în atingerea potențialului său.

90. În cazul programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile, unul dintre grupurile vulnerabile îl reprezintă organizațiile societății civile conduse și administrate de femei.

Figura 18. Ponderea organizațiilor societății civile administrate de femei la nivel național
(Calculare în baza informațiilor deținute de ASP).

91. La nivelul raioanelor, nu se înregistrează diferențe atât de mari, fiind înregistrate și cazuri în care ponderea organizațiilor administrate de femei este mai mare decât cele administrate de bărbați. În raionul Cahul, aproximativ 56.2% de organizații sunt conduse de bărbați și 43.8% sunt conduse de femei, pe când în raionul Edineț, 45% sunt conduse de bărbați și 55% de femei.

92. Este important de remarcat faptul că la nivelul municipiilor, diferența înregistrată este mai mare decât media la nivel național: 64.6% administrate de bărbați și 35.4% administrate de femei. Nivelul cel mai mare este înregistrat în municipiul Chișinău, unde 65.3% au conducători bărbați, iar 34.7% sunt conduse de femei. Acest fapt ne arată o tendință îngrijorătoare din mai multe considerente.

- 1) Municipiul Chișinău reprezintă localitatea unde se înregistrează cele mai multe organizații active în realitate și nu doar pe hârtie. Conform datelor din CSO meter, în anul 2021, aproximativ 30% dintre organizațiile înregistrate au depus rapoarte la Biroul Național de Statistică (acest indicator reprezintă cel mai bine numărul activ al organizațiilor societății civile), dintre care 80% au sediul în municipiul Chișinău. Astfel, chiar dacă la nivelul raioanelor, avem cifre mai bune de reprezentare a organizațiilor conduse de femei, totuși constatăm că o bună parte din ele nu sunt neapărat active.
- 2) Organizațiile din municipiul Chișinău au atât mai multă expertiză, cât și mai mult acces la diverse surse financiare. Iar în condițiile în care ponderea organizațiilor conduse de bărbați este mai mare, organizațiile conduse de femei ar putea fi afectate disproporționat.

Capitolul III

OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE

93. Pentru realizarea Programului au fost stabilite următoarele obiective generale:

Obiectivul general 1: Îmbunătățirea accesului la procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale.

94. Acest obiectiv are drept scop consolidarea nivelului de cooperare dintre autoritățile publice centrale și locale și organizațiile societății civile în procesele decizionale. Deși există mai multe mecanisme și instrumente stabilite în cadrul normativ, cum ar fi Regulamentul privind platforma consultativă permanentă în cadrul autorității administrației publice centrale, este important de transformat această cooperare într-un proces instituționalizat și permanent, în care autoritățile publice și organizațiile societății civile să lucreze împreună într-un mod eficient și sinergic. Pentru aceasta este necesar de identificat și eliminat barierele administrative și legislative care împiedică o cooperare eficientă, astfel încât expertiza și contribuția organizațiile societății civile să fie integrată în procesul de luare a deciziilor.

95. Obiectivul **specific 1.1**: Aplicarea uniformă a cadrului legal și eficientizarea mecanismelor de implicare a societății civile în procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale.

96. Deși există suficiente instrumente legale pentru implicarea societății civile, se remarcă o serie de provocări legate de lipsa unei abordări coerente și a unor mecanisme adecvate pentru integrarea societății civile în procesul de luare a deciziilor. Chiar dacă inițiativele de dialog și colaborare există, acestea rămân în mare parte nefuncționale și vulnerabile la perturbările generate de schimbările politice și instituționale. Absența unui cadru instituțional permanent a condus la

dificultăți în stabilirea unor canale de comunicare stabile între organizațiile societății civile și autoritățile publice, generând astfel implicare redusă și neînțelegeri reciproce.

97. O parte din aceste provocări se datorează lipsei de resurse în gestionarea acestei relații dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile. Punctul de contact actual cu societatea civilă, alcătuit dintr-o singură persoană în cadrul Direcției drepturile omului și cooperarea cu societatea civilă din Cancelaria de Stat, se dovedește a fi insuficient pentru a susține o cooperare eficientă și pentru a operaționaliza platformele de dialog cu societatea civilă. Aceasta devine o provocare mai ales în contextul diversității și a numărului semnificativ de organizații ale societății civile din Republica Moldova, care acționează, de regulă, separat și fragmentat. Mai mult, consolidarea rolului Cancelariei de Stat este importantă și pentru extinderea colectării datelor privind transparența decizională și la nivelul autorităților publice locale. Chiar dacă autoritățile locale dispun de autonomie, pentru buna monitorizare a prevederilor Legii privind transparența, raportul Cancelariei de Stat privind nivelul de consultare ar trebui să includă și date referitoare la documentele aprobate de către autoritățile publice locale.

98. În majoritatea cazurilor, se constată că conștientizarea importanței implicării societății civile în procesul decizional rămâne formală. Politicienii și autoritățile publice nu manifestă întotdeauna angajamentul necesar față de dialog și colaborare, iar relația dintre aceste două părți este adesea influențată de voința politică a factorilor de decizie aflați la guvernare, generând astfel o vulnerabilitate la schimbările politice. De asemenea, se observă că implicarea, participarea și contribuția organizațiilor societății civile nu se reflectă întotdeauna în documentele oficiale, cum ar fi politici publice sau acte normative, ceea ce subvaluează impactul și aportul adus de aceste organizații în procesul decizional, limitând astfel eficacitatea colaborării. De exemplu, notele informative la proiectele aprobate de către autorități, pot face referințe sumare și formale privind respectarea transparenței decizionale, specificând doar faptul că proiectul propus spre aprobare a fost plasat pe portalul particip.gov.md sau pe pagina web oficială a autorității publice centrale și locale. În acest context, pentru creșterea gradului de respectare a tuturor cerințelor transparenței decizionale, este important de extins informația minimă care urmează să fie specificată la capitolul *avizarea și consultarea publică a proiectului* în nota informativă, cum ar fi: data publicării pentru consultări cu indicarea link-ului, informație detaliată despre organizarea audierilor/dezbaterilor publice, numărul de participanți dezagregați după vârstă, numărul de recomandări recepționate, numărul de recomandări acceptate etc. În cazul în care nu au fost respectate cerințele minime stabilite de cadrul legal, autorul proiectului urmează să argumenteze necesitatea aprobării actului. Mai mult, nota informativă urmează să fie completată cu informații adiționale despre parcursul procesului de consultare în perioada de aprobare. Proiectele de legi inițiate de către deputați în Parlament, la etapa inițială indică în nota informativă că vor fi organizate consultări publice, ulterior neajustând informația din nota informativă, proiectul fiind aprobat în lectura a doua conținând doar informația originală că urmează să fie organizate consultări. Detalierea informației privind procesul participativ în nota informativă va permite o mai bună monitorizare a nivelului de transparență. În același timp, va genera un grad de responsabilitate mai înalt din partea funcționarilor publice, aceștia nefiind în stare să indice doar faptul formal că documentul a fost plasat pe portalul particip.gov.md.

99. Pentru a remedia provocările identificate, este important să se instituie un cadru instituțional permanent și robust care facilitează dialogul și colaborarea dintre societatea civilă și autoritățile publice, indiferent de schimbările politice, reforme instituționale sau schimbări ale funcționarilor publice. Acest cadru ar trebui să fie susținut de persoane calificate și dedicate pentru relația cu organizațiile societății civile, asigurându-se o coordonare mai eficientă și o abordare mai comprehensivă a nevoilor diverse ale organizațiilor societății civile. În paralel, se impune promovarea transparenței în procesul decizional, cu asigurarea reflectării adecvate a contribuțiilor societății civile în documentele oficiale, pentru a sublinia importanța lor și a stimula o colaborare mai productivă între părți.

100. Acțiuni prioritare:

- 1) Consolidarea Cancelariei de Stat pentru a susține o cooperare eficientă și pentru a operaționaliza platformele de dialog cu societatea civilă la nivelul fiecărei autorități publice.
- 2) Elaborarea unor standarde unice cu funcțiile și atribuțiile personalului responsabil pentru dialogul cu organizațiile societății civile.
- 3) Dezvoltarea soluțiilor digitale care să includă informații actualizate privind procesul decizional din cadrul APC și APL în toate etapele și cu toate modificările – de la inițierea elaborării deciziei până la adoptare.
- 4) Dezvoltarea unor mecanisme eficiente de documentare și raportare a contribuțiilor organizațiilor societății civile în procesul decizional, atât la nivel central, cât și la nivel local.
- 5) Implementarea unor mecanisme regulate de evaluare a impactului colaborării dintre organizațiile societății civile și autoritățile publice asupra procesului decizional.
- 6) Stabilirea unor criterii minime privind informația ce urmează să fie specificată în nota informativă privind participarea și consultarea societății civile în procesul decizional.
- 7) Colectarea datelor privind transparența decizională și de la autoritățile publice locale.

Tabelul 4. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 1.1

Indicatorul	Valoarea de referință (2022)	de Ținta 2025	Ținta 2027
Rata de îmbunătățire a scorului legislației privind cooperarea stat-OSC *Sursa: CSO Meter	4,3/7	4,7 / 7	5,3/7
Rata de îmbunătățire a scorului practicii cooperării stat-OSC *Sursa: CSO Meter	3,9/7	4,4/7	4,9/7
Rata de îmbunătățire a scorului legislației privind dreptul de participare a deciziilor *Sursa: CSO Meter	5,2/7	5,7/7	6,2/7

Rata publicării anunțurilor de inițiere a elaborării deciziilor față de deciziile adoptate constituie (APC) *Raportul Cancelariei de Stat	80%	90%	95%
Rata publicării anunțurilor de inițiere a elaborării deciziilor față de deciziile adoptate constituie (APL) *Raportul Cancelariei de Stat	N/A	90%	95%
Rata publicării rezultatelor consultărilor publice (APC) *Raportul Cancelariei de Stat	59%	80%	95%
Rata publicării rezultatelor consultărilor publice (APL) *Raportul Cancelariei de Stat	N/A	70%	80%
Rata numărului de consultări publice față de numărul de acte normative adoptate de autoritățile publice centrale *Raportul Cancelariei de Stat	74%	90%	95%
Rata numărului de consultări publice față de numărul de acte adoptate de autoritățile publice locale *Raportul Cancelariei de Stat	N/A	90%	95%
Ponderele notelor informative care includ informație detaliată despre procesul de consultări publice *Raportul Cancelariei de Stat	N/A	35%	70%

101. Obiectivul specific 1.2: Consolidarea capacităților autorităților publice centrale și locale de a facilita și susține un proces participativ, care să implice activ organizațiile societății civile în luarea deciziilor și implementarea politicilor publice.

102. Acest obiectiv specific se concentrează pe remedierea problemelor semnificative legate de interacțiunea și colaborarea insuficientă dintre autoritățile publice centrale și locale și organizațiile societății civile. Situația actuală reflectă o lipsă de transparență, consultare și comunicare eficientă între aceste două părți, iar acest lucru afectează în mod direct procesul decizional și implementarea politicilor publice.

103. Astfel, urmează a fi îmbunătățită cultura instituțională existentă în cadrul autorităților publice, astfel încât să fie promovată o abordare mai deschisă și receptivă față de consultările și sugestiile organizațiilor societății civile. Aceasta urmând să ducă la depășirea modelului unilateral de luare a deciziilor și să creeze un mediu favorabil pentru un dialog autentic și eficient.

104. De asemenea, urmează a fi asigurat că organizațiile societății civile au acces la informații relevante despre deciziile și politicile în curs de dezvoltare într-un mod transparent și ușor accesibil. Pentru aceasta este necesară dezvoltarea capacităților personalului responsabil de relația cu organizațiile societății civile în cadrul autorităților publice, pentru a le permite să înțeleagă importanța și rolul organizațiilor societății civile în procesul decizional, dar și modalitățile eficiente de colaborare cu organizațiile societății civile.

105. Totodată, pentru asigurarea participării active a organizațiilor societății civile în procesul decizional și în implementarea politicilor publice, este necesar de oferit spații și resursele necesare pentru a-și exprima punctele de vedere și pentru a contribui la modelarea politicilor, fiind asigurat astfel că perspectivele lor sunt luate în considerare în mod corespunzător.

106. În plus, este necesar de stabilit mecanisme de monitorizare și evaluare a progresului realizat în ceea ce privește interacțiunea dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile.

107. Acțiuni prioritare:

- 1) Crearea de ghiduri detaliate și materiale de suport pentru procesele de consultare și colaborare între autorități și organizațiile societății civile.
- 2) Stabilirea procedurilor, responsabilităților și termenelor în cadrul autorităților pentru cooperarea cu organizațiile societății civile.
- 3) Formarea și instruirea personalului implicat în gestionarea relațiilor cu societatea civilă.
- 4) Identificarea și documentarea cazurilor de succes în colaborarea dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile.
- 5) Promovarea exemplelor pozitive pentru a motiva și inspira toate părțile implicate.
- 6) Crearea unui mediu propice pentru ca organizațiile societății civile să își exprime punctele de vedere și să contribuie activ la definirea și dezvoltarea politicilor publice.
- 7) Creșterea accesului la informații de interes public relevante pentru procesul decizional, inclusiv publicarea pro-activă în format reutilizabil a informației disponibile.

Tabelul 5. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 1.2

Indicatorul	Valoarea de referință (2022)	Ținta 2025	Ținta 2027
Dezvoltarea și implementarea unui curs de formare dedicat cooperării și interacțiunii cu organizațiile societății civile pentru funcționarii publici, oferit prin intermediul platformei guvernamentale de instruire la distanță	0	1	1
*Sursa: Cancelaria de Stat			
Numărul de funcționari publici care au participat și finalizat cu succes cursul de	0	50	100

formare dedicat cooperării și interacțiunii cu societatea civilă, oferit prin intermediul platformei guvernamentale de instruire la distanță

*Sursa: Cancelaria de Stat

Numărul de cazuri de succes în 0 colaborarea dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile identificate și documentate

*Sursa: Cancelaria de Stat

10 (minim 3 OSC care reprezintă grupurile social vulnerabile)

40 (minim 12 OSC care reprezintă grupurile social vulnerabile)

107. Obiectivul general 2

Obiectivul general 2: *Asigurarea unei finanțări sustenabile pentru organizațiile societății civile, atât din surse publice, cât și din surse alternative.*

108. Acest obiectiv are drept scop reevaluarea abordării față de finanțarea organizațiilor societății civile. Autoritățile publice, centrale și locale, ar trebui să ofere mai multe tipuri de finanțare, precum granturi pentru perioade mai scurte, dar și finanțare pentru perioade mai îndelungate, finanțare pentru acoperirea costurilor de bază/operaționale ale organizației societății civile sau finanțare pentru inițierea/deschiderea organizațiilor noi (EN: seed funding). Totodată, este important ca organizațiile societății civile să poată participa ca și actor cu drepturi depline și în modalitățile alternative de finanțare precum finanțarea participativă sau oricare alt mecanism inovator disponibil. În acest sens, autoritățile urmează să asigure că întregul cadru normativ este periodic revizuit pentru o mai bună aliniere cu tendințele de dezvoltare a mecanismelor de finanțare disponibile în societate.

109. Pentru buna implementare și realizare a acestui obiectiv, diversificarea surselor de finanțare trebuie cuplată cu un angajament ferm al autorităților pentru creșterea anuală a bugetelor alocate pentru susținerea și dezvoltarea organizațiilor societății civile în baza unor reguli simple și transparente care să nu compromită independența organizațiilor societății civile.

110. Obiectivul specific 2.1: Creșterea cu cel puțin 15% anual a sumelor redirecționate pentru organizațiile societății civile prin intermediul mecanismului de desemnare procentuală.

111. Efortul pentru realizarea acestui obiectiv va fi focusat pe popularizarea mecanismului de desemnare procentuală. Analiza datelor confirmă faptul că la momentul actual acest mecanism încă nu a atins potențialul maxim. Toți indicatorii principali, precum suma totală redirecționată, numărul de contribuabili care utilizează mecanismul procentual și numărul beneficiarilor mecanismului pot fi îmbunătățiți pentru obținerea unui impact mai eficient în activitatea organizațiilor societății civile.

112. Cancelaria de Stat urmează să-și consolideze rolul de coordonare pentru dezvoltarea continuă a acestui mecanism. Serviciul Fiscal de Stat va genera în continuare datele statistice privind utilizarea mecanismului procentual, dar este nevoie de eforturi analitice adiționale pentru identificarea obstacolelor în utilizarea mecanismului, evaluarea corectitudinii utilizării fondurilor și monitorizarea publicării rapoartelor de către beneficiari. De exemplu, deși se anticipează că din anul 2024, desemnarea procentuală va putea fi efectuată doar prin depunerea declarației cu privire la impozitul pe venit exclusiv prin intermediul sistemelor electronice, până la moment nu a fost publicată nici o analiză cu privire la potențialul impact al acestei decizii asupra utilizării mecanismului procentual. Prin urmare, este important ca dezvoltarea acestui mecanism să fie susținută și coordonată de către Cancelaria de Stat.

113. Principalele două elemente care urmează să fie analizate și dezbătute în perioada următoare se vor referi la examinarea oportunității creșterii cotei procentuale de la 2% la 3% și examinării posibilității utilizării mecanismului procentual pentru persoanele juridice.

114. Totodată, se planifică organizarea campaniilor de informare nu doar despre posibilitatea redirectionării surselor spre organizațiile societății civile, dar și despre rezultatele care au fost obținute și realizate de către organizațiile beneficiare. Autoritățile publice centrale vor juca un rol mai mare în informarea cetățenilor despre acest mecanism. Până la moment, efortul substanțial în informarea și convingerea cetățenilor pentru utilizarea acestui mecanism a fost pus exclusiv pe umerii organizațiilor societății civile.

115. Acțiuni prioritare:

- 1) Examinarea oportunității majorării cotei de redirectionare la mecanismul procentual de la 2% la 3%.
- 2) Examinarea oportunității extinderii utilizării mecanismului procentual pentru persoanele juridice.
- 3) Îmbunătățirea transparenței utilizării surselor financiare provenite din mecanismul procentual.
- 4) Analiza impactului introducerii obligativității de utilizare a mecanismului procentual exclusiv în format electronic.
- 5) Organizarea campaniilor de informare în colaborare cu organizațiile societății civile.
- 6) Consolidarea rolului Cancelariei de Stat în coordonarea dezvoltării mecanismului procentual și eficienței impactului acestuia asupra activității organizațiilor societății civile.

Tabelul 6. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 2.1

Indicatorul	Valoarea de referință (2022)	Ținta de 2025	Ținta de 2027
Numărul desemnărilor procentuale validate *Sursa: Raportul SFS	41819	60000	87000
Numărul beneficiarilor desemnării procentuale Sursa: Raportul SFS	710	850	1000
Suma totală validată prin mecanismul procentual *Sursa: Raportul SFS	MDL 54 milioane	MDL 71 milioane	MDL 94 milioane
Ponderea sumei desemnate pentru organizațiile societății civile cu sediul în afara municipiul Chișinău *Sursa: Raportul SFS	34%	50%	60%
Ponderea rapoartelor publicate privind utilizarea fondurilor recepționate din mecanismul procentual *Sursa: Cancelaria de Stat	N/A	50%	95%

116. **Obiectivul specific 2.2:** Diversificarea mecanismelor de sprijin financiar și beneficii fiscale pentru activitatea organizațiilor societății civile.

117. În perioada anilor 2020-2022, șase ministere și patru autorități administrative centrale au alocat surse financiare pentru activitatea și/sau proiectele implementate de către organizațiile societății civile. Până la aprobarea Regulamentului cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomercial (HG nr.656/2022), fiecare autoritatea publică putea să își stabilească propriile reguli și criterii de alocare. Lipsa de consecvență și claritate în sistemul public a generat anumit bariere și obstacole, generând întrebări atât la capitolul transparenței, cât și eficienței. Pe când aprobarea Regulamentului cadru ar trebui să simplifice toate regulile, prin unificarea și transparentizarea acestora. Pe parcursul anului 2023 au fost organizate doar câteva concursuri de granturi pentru organizațiile societății civile în baza noilor reglementări. Acest lucru poate fi atribuit atât dificultăților administrative și birocratice, cât și lipsei planificării resurselor financiare care să fie direcționate pentru această activitate. În aceste condiții, anul 2023 poate fi considerat drept an de pilotare a noului mecanism, care ar urma să fie utilizat extins începând cu anul 2024, fiind întreprinse mai multe măsuri de informare și încurajare a autorităților. Pentru buna funcționare a noului regulament, acesta ar trebuie să devină instrumentul principal de alocare a surselor financiare.

118. Totodată, se propune examinarea posibilității extinderii tipurilor de finanțare care ar urma să fie acordate pentru organizațiile societății civile. Regulamentul cadru nu permite oferirea finanțării instituționale pentru acoperirea proceselor/activităților operaționale ale organizațiilor societății civile. Suportul instituțional este extrem de important, în mod special la etapa inițială de fondare a unei noi organizații. Sursele financiare pentru componenta instituțională ar trebui să aibă și maturitate diferită (ex. de la 1 la 5 ani) pentru a oferi și mai multă flexibilitate dar și previzibilitate pentru organizațiile societății civile.

119. La fel, urmează să fie îmbunătățită transparența alocărilor financiare. La nivelul Cancelariei de Stat **va fi instituită o bază de date care să centralizeze toate sumele de bani alocate de către autoritățile publice pentru dezvoltarea organizațiilor societății civile.**

120. Adițional la Regulamentul cadru, autoritățile ar urma să examineze și posibilitatea extinderii altor mecanisme de finanțare, de exemplu, **finanțarea participativă instituite recent de către Parlament.** În acest context, urmează să fie informate organizațiile societății civile despre procedurile de aplicare a normelor legale și posibilitățile de a deveni beneficiari ai finanțării participative.

121. Pentru a crește nivelul de beneficii pentru donațiile filantropice și sponsorizare, se planifică **analiza oportunității creșterii treptate a nivelului maxim permis la deducerea** oricăror donații efectuate pe parcursul perioadei fiscale (conform articolului 36 al Codului Fiscal, agentul economic are dreptul la deducere de 5% din venitul impozabil).

122. Acțiuni prioritare:

- 1) Alocarea tuturor granturilor din resursele bugetare cu respectarea Regulamentului cadru.
- 2) Analiza oportunității instituirii suportului instituțional pentru organizațiile societății civile.
- 3) Asigurarea finanțării organizațiilor societății civile prin mecanismul finanțării nerambursabile.
- 4) Crearea bazei de date la nivelul Cancelariei de Stat privind transparența alocărilor financiare pentru organizațiile societății civile.
- 5) Analiza oportunității creșterii treptate a nivelului maxim permis la deducerea oricăror donații efectuate pe parcursul perioadei fiscale.

Tabelul 7. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 2.2

Indicatorul	Valoarea de referință (2022)	Ținta 2025	Ținta 2027
Ponderea autorităților publice centrale care utilizează Regulamentul cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale	0	30%	50%

Sursa: Cancelaria de Stat			
Suma alocată anual pentru finanțarea organizațiilor societății civile	MDL 18,4	MDL 24,3 milioane (dintre care cel puțin 10 milioane pentru organizațiile societății civile care reprezintă grupurile social vulnerabile)	MDL 25,0 milioane (dintre care cel puțin 15 milioane pentru organizațiile societății civile care reprezintă grupurile social vulnerabile)
Sursa: Cancelaria de Stat	milioane		
Nivelul maxim permis la deducerea oricăror donații efectuate pe parcursul perioadei fiscale, după caz	5%		15%
Sursa: Codul Fiscal			

123. Obiectivul specific 2.3: Creșterea participării organizațiilor societății civile în achizițiile publice desfășurate de către autoritățile publice.

124. La momentul actual ar fi două domenii unde organizațiile societății civile ar putea participa mai activ în achizițiile publice: (i) oferirea serviciilor de consultanță pentru autoritățile publice centrale și locale: efectuarea analizelor ex-ante și ex-post, elaborarea propunerilor de politici publice, elaborarea rapoartelor de monitorizare sau organizarea instruirilor pentru funcționarii publice; (ii) prestarea serviciilor sociale.

125. La nivelul autorităților publice nu există suficiente cunoștințe privind implicarea organizațiilor societății civile în achizițiile publice. De exemplu, până la moment nu a fost elaborat un contract-cadru care să fie adaptat specificului de organizarea al organizațiilor societății civile. Astfel, pe lângă planificarea surselor financiare în bugetul autorităților publice, este necesar de ajustat tot pachetul standard de documente model astfel încât acesta să poate fi ușor utilizat și aplicat de către organizațiile societății civile. (¹https://csometer.info/sites/default/files/2023-05/2022%20Moldova%20CSO%20Meter%20Country%20Report%20Romanian_0.pdf)

126. În același timp, în cazul contractării sociale, ar mai fi necesar de ajustat cadrul legal și elaborat tot setul de instrucțiuni ajutătoare, inclusiv diverse metodologii care să permită calcularea costurilor serviciilor sociale.

127. Acțiuni prioritare:

- 1) Planificarea surselor financiare în bugetul autorităților publice pentru exercițiul de achiziții publice.

- 2) Elaborarea caietelor de sarcini-model pentru achiziții publice ajustate specificului organizațiilor societății civile.
- 3) Elaborarea metodologiilor de calcul a costurilor pentru serviciile sociale de bază.
- 4) Instituirea mecanismului de reglementare al comenzii sociale.
- 5) Ajustarea cadrului normativ pentru acreditarea organizațiilor prestatoare de servicii sociale.

Tabelul 8. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 2.3

Indicatorul	Valoarea de referință	Ținta 2025	Ținta 2027
Numărul de achiziții atribuite organizațiilor societății civile Sursa: Agenția Achiziții Publice	13 (2021)	50	100
Numărul de achiziții atribuite organizațiilor societății civile în baza contractării sociale Sursa: Agenția Achiziții Publice/Autoritățile publice	7 (2022)	20	50

128. Obiectivul general 3

Obiectivul general 3: Consolidarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile pentru a-și atinge în mod eficient și sustenabil misiunea propusă.

129. **Obiectivul specific 3.1:** Consolidarea capacităților organizațiilor societății civile, în mod special la nivel local.

130. Acest obiectiv are drept scop de a aborda și de a depăși provocările cu care se confruntă organizațiile societății civile, cu accent deosebit pe cele de la nivel local, pentru a le spori capacitatea de a avea un impact asupra elaborării, implementării și monitorizării politicilor publice. În prezent, organizații societății civile se confruntă cu multiple provocări care împiedică o participare eficientă în procesul de luare a deciziilor în cadrul autorităților publice.

131. Una dintre principalele provocări cu care se confruntă organizațiile societății civile este lipsa abilităților, expertizei și pregătirii corespunzătoare a angajaților. Această deficiență îi privează de capacitatea de a formula propuneri fundamentate și de a-și susține argumentele cu date și analize solide. Întrucât multe decizii politice se bazează pe aspecte juridice, economice și sociale, absența cunoștințelor specializate în aceste domenii esențiale reduce impactul organizațiilor societății civile și îi împiedică să aducă contribuții în dezbaterile publice.

132. Pe lângă aceasta, organizațiile societății civile se confruntă cu o serie de obstacole în realizarea campaniilor de advocacy în relația cu autoritățile publice. Aceste obstacole includ lipsa de experiență în abordarea și influențarea deciziilor politice, insuficienta dezvoltare a unei culturi de advocacy și resurse financiare limitate. Prin urmare, vocea acestor organizații nu este suficient auzită, iar abilitatea lor de a determina schimbări semnificative în politici adoptate de autoritățile publice este redusă.

133. Astfel, este necesară contracararea acestor provocări prin dezvoltarea și implementarea unor instrumente și programe de dezvoltare a capacităților organizațiilor societății civile.

134. Acțiuni prioritare:

- 1) Dezvoltarea unui program de formare și dezvoltare a competențelor pentru membrii organizațiilor societății civile, cu accent pe aspecte juridice, economice și sociale.
- 2) Inițierea și dezvoltarea unor programe specializate de mentorat pentru a oferi sprijin și îndrumare organizațiilor societății civile noi sau tinere care doresc să se formeze.
- 3) Organizarea de seminare și evenimente pentru a cultiva cultura de advocacy și pentru a dezvolta abilități de comunicare și influențare a deciziilor politice.
- 4) Implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare a impactului pentru a evalua eficacitatea programelor de instruire.

Tabelul 9. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 3.1

Indicatorul	Valoarea de referință (2022)	Ținta 2025	Ținta 2027
Numărul de programe specializate de mentorat pentru organizațiile societății civile noi sau tinere create și funcționale	0	5	10
Gradul de satisfacție al organizațiilor societății civile care beneficiază de mentorat în cadrul programelor specializate de mentorat	N/A	80%	95%
Numărul de organizații ale societății civile care au beneficiat de programul de formare și dezvoltare a competențelor organizat și finanțat de stat	0	50	100
Gradul de satisfacție al organizațiilor societății civile care au beneficiat de programul de formare și dezvoltare a competențelor organizat și finanțat de stat, evaluat prin sondaj de feedback, cu întrebări referitoare la calitatea instruirii,	N/A	80%	95%

relevanța conținutului și utilitatea practică pentru activitățile organizației

Ponderea organizațiilor societății civile administrate de femei la nivel național 39% 45%

135. **Obiectivul specific 3.2:** Simplificarea procesului de înființare, aderare sau participare la activitățile entităților publice a organizațiilor societății civile.

136. Acest obiectiv specific are drept scop optimizarea și crearea unui mediu favorabil pentru organizațiile societății civile în relațiile sale cu statul, pornind chiar de la etapa fondării acestora.

137. Urmare a aprobării noi Legi cu privire la organizațiile necomerciale, organizațiile societății civile urmau să realizeze un șir de ajustări în actele sale înregistrate în registrele statului. Potrivit datelor oferite de către Instituția publică Agenția Servicii Publice, dintr-un total de 15,780 de organizații necomerciale înregistrate, până la momentul actual, 2,189 (aproximativ 14% din numărul total) de organizații necomerciale au reușit să-și aducă statutele în concordanță cu prevederile legii . Totodată, până la moment, nu au fost inițiate proceduri de lichidare a organizațiilor necomerciale. Astfel este necesară identificarea unei soluții de către Ministerul Justiției și Instituția publică Agenția Servicii Publice, împreună cu organizațiile societății civile pentru a depăși problema ajustării documentelor conform prevederilor Legii privind organizațiile necomerciale (https://csometer.info/sites/default/files/2023-05/2022%20Moldova%20CSO%20Meter%20Country%20Report%20Romanian_0.pdf)

138. Totodată, pentru crearea unui mediu prietenos de interacțiune a organizațiilor societății civile cu autoritățile și instituțiile publice este necesară parcurgerea unui proces de reinginerie a proceselor și digitizare a serviciilor prestate pentru organizațiile societății civile, cum ar fi generarea automată a extraselor, transmiterea electronică a documentelor și altele.

139. Acțiuni prioritare:

- 1) Dezvoltarea de către Instituția publică Agenția Servicii Publice a instrumentelor de transmitere electronică a documentelor către organizațiile societății civile.
- 2) Reingineria proceselor și digitalizarea serviciilor prestate către organizațiile societății civile.
- 3) Asigurarea implementării prevederilor art.28 alin. (1) din Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale.

Tabelul 10. Indicatorii cheie pentru obiectivul specific 3.2

Indicatorul	Valoarea de referință (2022)	Ținta 2025	Ținta 2027
Înființarea unei organizații necomerciale în formă digitală 100%	N/A	Da	Da

Capitolul IV

IMPACTUL PROGRAMULUI

140. Impacturile pe termen mediu ale implementării Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024 – 2027 sunt:

- 1) procesul de luare a deciziilor este mai transparent, în condițiile în care atât funcționarii publici din cadrul autorităților publice centrale și locale, cât și reprezentanții organizațiilor societății civile și-au îmbunătățit capacitățile.
- 2) sistemul de guvernanță locală este mai inclusiv și reprezentativ, fiind atins un nivel mai înalt de implicate a organizațiilor societății civile în procesele decizionale.
- 3) capacitate mai mare de advocacy din partea organizațiilor societății civile care contribuie activ la elaborarea și implementarea politicilor publice centrate pe nevoile locuitorilor din comunitate.
- 4) cunoștințe îmbunătățite și instrumente practice dezvoltate pentru implicarea și participarea eficientă a comunităților locale în rezolvarea problemelor.
- 5) stabilitatea financiară mai bună, în condițiile în care organizațiile societății civile dispun de surse de finanțare diversificate, dar și de o previzibilitate mai bună a finanțărilor recepționate din bugetul de stat.
- 6) gradul de inovare a organizațiilor societății civile este mai înalt, în măsura în care organizațiile dezvoltă și utilizează modele alternative de finanțare.
- 7) programe și servicii îmbunătățite la nivelul comunităților locale, ca urmare a obținerii unei finanțări durabile.
- 8) colaborare și dialog constructiv între organizațiile societății civile, autoritățile publice locale și centrale, dar și sectorul privat pentru finanțarea și implementarea unor proiecte comune menite să îmbunătățească viața cetățenilor.
- 9) capacități consolidate ale organizațiilor societății civile pentru îndeplinirea cu succes a propriei misiuni.
- 10) colaborare îmbunătățită între diferite organizații ale societății civile pentru creșterea impactului acțiunilor implementate, dar și pentru o partajare mai bună a lecțiilor de succes obținute ca urmare a activităților realizate.
- 11) mediul de activitate al organizațiilor societății civile acomodează diversitatea acestui sector, excluzând orice barieră pentru realizarea misiunii acestora.
- 12) organizațiile societății civile au devenit actorii cheie în modelarea schimbărilor sociale și economice asociate cu procesul de europenizare al Republicii Moldova.
- 13) mai multe organizații ale societății civile sunt conduse de femei.

141. Pentru a permite măsurarea impactului implementării Programului, fiecare obiectiv general va fi măsurat printr-un indicator de impact (utilizat în documentele de planificare și documentele de politici publice, măsoară efectul unei politici publice asupra bunăstării societății în ansamblu sau a unei părți a societății).

Tabelul 11. Indicatorii de impact

Obiectivul general	Indicatorul de impact	Valoarea de referință	Ținta 2027	Notă
Îmbunătățirea accesului la procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale	Participarea cetățenilor în procesul de elaborare a bugetului (Sondajul Bugetului Deschis (Open Budget Survey) este unicul instrument de cercetare din lume, care este independent, comparativ și bazat pe fapte, care utilizează criterii internațional acceptate pentru a evalua accesul publicului la informații privind bugetul național, oportunitățile oficiale ale publicului de a participa la procesul bugetar național și rolul instituțiilor de supraveghere bugetară – precum Legislativul și instituția supremă de audit – în cadrul procesului bugetar. Sondajul ajută societatea civilă să evalueze și să discute cu statul său despre utilizarea fondurilor publice	11/100 (2021)	18/100	Este un indicator Proxy. În condițiile în care bugetul este cel mai important document elaborat și aprobat de către autoritățile publice, un nivel mai înalt de participare al cetățenilor, inclusiv prin intermediul organizațiilor societății civile, ar trebui să ducă la creșterea și îmbunătățirea acestui indicator.

și raportarea acestui fapt. Cea de a 8-a ediție a OBS cuprinde 120 de state)

Asigurarea unei finanțări sustenabile pentru organizațiile societății civile, atât din surse publice, cât și din surse alternative	Accesul la finanțare (aplicarea practică) (CSO meter prezintă progresele și provocările înregistrate de către organizațiile societății civile în Republica Moldova. Este un raport elaborat anual care va permite măsurarea impactului intervențiilor la obiectivul general 2).	4,8/7 (2022)	5,8/7	Este un indicator direct care va măsura nivelul practic de accesare la finanțare din partea organizațiilor societății civile. Diversificarea surselor de finanțare, diminuarea gradului de dependență față de sursele externe și îmbunătățirea predictibilității surselor financiare alocate din bugetul de stat, ar trebui să ducă la îmbunătățirea acestui indicator.
Consolidarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile pentru a-și atinge în mod eficient și sustenabil misiunea propusă.	Ponderea organizațiilor societății civile care depun rapoarte la Biroul Național de Statistică, cu sediul în afara municipiului Chișinău (Datele vor fi obținute de la ASP)	20% (2021)	30%	Este un indicator Proxy. Acest indicator va măsura nivelul de activitate al organizațiilor societății civile la nivel local. În cazul în care acțiunile implementate la acest capitol vor duce la anumite rezultate, acest fapt ar trebui să ducă la un nivel mai înalt de raportare la BNS.
	Ponderea organizațiilor societății civile înregistrate	34,7% 2022	45%	Este un indicator direct care va măsura nivelul practic de implementare a politicilor de egalitate

în mun.
Chișinău
conduse de
femei
(Datele vor fi
obținute de la
ASP)

de gen.

Capitolul V COSTURILE

142. Din perspectiva finanțării, Programul este bazat pe principiile de sinergie și complementaritate dintre resursele financiare bugetare și cele atrase de la partenerii de dezvoltare. O parte dintre obiectivele și acțiunile propuse pentru realizarea Programului vor fi acoperite din sursele financiare planificate în cadrul bugetar pe termen mediu 2024-2026 ale Cancelariei de Stat și altor autorități publice centrale, precum și din contul și în limitele alocațiilor prevăzute în aceste scopuri în bugetele autorităților și instituțiilor responsabile de implementarea Programului, precum și din sursele externe.

Tabelul 12. Costurile pentru implementarea PDOSC (mii lei).

	Anul 2024	Anul 2025	Anul 2026	Anul 2027	Total per obiectiv
Obiectivul specific 1.1	640,0	445,0	85,0	-	1 170,0
Obiectivul specific 1.2	-	100,0	300,0	310,0	710,0
Obiectivul specific 2.1	160,0	120,0	200,0	270,0	750,0
Obiectivul specific 2.2	24 483,0	24 313,0	24 373,0	30100,0	103 270,0
Obiectivul specific 2.3	10,0	100,0	220,0	-	330,0
Obiectivul specific 3.1	-	680,0	600,0	580,0	1 860,0
Obiectivul specific 3.2	130,0	300,0	500,0	-	930,0
TOTAL	25 423,0	26 058,0	26 278,0	31 260,0	109 020

143. Costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate în perioada implementării Planului de acțiuni, în baza volumelor alocațiilor disponibile în bugetul de stat și a negocierilor cu partenerii de dezvoltare.

144. Mijloacele financiare repartizate pe surse de finanțare pe ani constituie:

mii lei

	2024	2025	2026	2027	Total
Mijloace bugetare planificate	24973,0	24818,3	24918,3	240,0	74950,0
Mijloace bugetare neplanificate	0	300,0	500,0	30410,0	31210,0
Mijloace din surse externe identificate	150,0	0	0	0	150,0
Mijloace din surse externe neidentificate	300,0	940,0	860,0	610,0	2710,0
Mijloace financiare în afara CBTM 2024-2026	-	-	-	30650,00	-

145. Acțiunile care prevăd elaborarea de studii, desfășurarea evenimentelor de informare sau organizarea activităților de capacitate a organizațiilor societăți civile vor fi susținute de surse de finanțare externă.

146. Pentru realizarea obiectivelor Programului, autoritățile responsabile vor asigura planificarea resurselor financiare în cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) și în proiectul legii bugetului de stat pentru anii respectivi.

Capitolul VI SURSE DE FINANȚARE

147. Implementarea prezentului Program se va realiza cu suportul financiar de la bugetul de stat, precum și cu suportul partenerilor de dezvoltare și donatori (din surse financiare externe).

148. Obiectivele generale vor fi corelate cu programe/subprograme bugetare pentru o mai bună aliniere între prioritățile de politici și resursele financiare. Cancelaria de Stat va utiliza planul de acțiuni și indicatorii stabiliți pentru o mobilizare a resurselor.

Finanțarea activității autorităților administrațiilor publice centrale de la bugetul de stat va fi efectuată prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare:

- Tineret și sport: subprogramul 8603 „Tineret” -16 milioane lei anual (CBTM 2024-2026);
- Protecția socială; subprogramul 9019 „Protecția socială a unor categorii de cetățeni” – Programul de granturi pentru mobilizarea vârstnicilor, 280 mii lei anual (CBTM 2024-2026);
- Cultura, cultele și odihna: Subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii” – 7,4 milioane lei anual (CBTM 2024-2026);

Capitolul VII

RISURI DE IMPLEMENTARE

149. Implementarea Programului ar putea fi afectată de următoarele riscuri descrise în tabelul 13, fiind indicate măsurile de atenuare a impactului și de reducere a probabilității apariției acestor riscuri

Tabelul 13. Descrierea riscurilor și măsurilor de diminuare

Riscul	Impactul	Probabilitatea	Măsurile de diminuare a riscurilor
Lipsa de angajament și sprijin din partea factorilor de decizie și a funcționarilor publice în implementarea Programului, inclusiv schimbarea de priorități sau schimbări politice care pot afecta direcția și resursele alocate Programului	Mediu	Înaltă	- asigurarea unei vizibilități înalte a tuturor acțiunilor planificate în acest document. - comunicarea clară a beneficiilor dezvoltării unor organizații ale societății civile robuste și durabile. - consolidarea rolului Cancelariei de Stat pentru coordonarea implementării tuturor acțiunilor. - generarea și popularizarea istoriilor de succes de colaborare între autorități și OSC în rezolvarea problemelor comunității.

Lipsa de abilități și resurse necesare pentru o implicare eficientă în procesele decizionale.

Mare

Medie

- organizarea campaniilor de advocacy pentru a obține sprijin public și politic pentru implicarea și participarea organizațiilor societății civile în toate sferile.

- planificarea resurselor bugetare în cadrul bugetar pe termen mediu.

- organizarea instruirilor comune cu autoritățile publice pentru îmbunătățirea capacităților.

- dezvoltarea surselor alternative de finanțare, inclusiv majorarea alocărilor din programele bugetare.

- promovarea colaborării și schimbului de cunoștințe între organizațiile societății civile și autoritățile publice.

- implicarea donatorilor pentru susținerea pleneră a obiectivelor programului.

Rolul organizațiilor societății civile este ignorat de autoritățile publice

Mare

Medie

- stabilirea unor mecanisme de comunicare permanente dintre organizațiile societății civile și autoritățile publice.

- consolidarea rolului Cancelariei de Stat pentru monitorizarea instrumentelor și mecanismelor de comunicare și cooperare

Interes redus al actorilor politici față de domeniul asociativ	Înaltă	Înalt	dintre organizațiile societății civile și autoritățile publice. - Comunicarea mai activă a executivului cu mediul politic. - Abilitarea mass-mediei, organizațiilor societății civile, precum și implicarea mediului academic în promovarea unei agende publice informate și bazate pe exemple și practici reușite

CAPITOLUL VIII

Autoritățile și instituțiile responsabile

150. Responsabilitatea principală pentru implementarea documentului aparține Cancelariei de Stat. Totodată, acțiunile din planul de implementare vor fi partajate și cu alte autorități centrale care au responsabilități în domeniul consolidării cooperării cu organizațiile societății civile.

151. Alte părți implicate în implementarea programului:

- Ministerul Finanțelor
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
- Ministerul Educației și Cercetării
- Ministerul Culturii
- Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”
- Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică”
- Biroul Național de Statistică
- Alte autorități ale administrației publice centrale și locale

152. Totodată, este important de menționat și implicarea organizațiilor societății civile în mod special la capitolul monitorizării și responsabilizării autorităților publice implicare direct în proces.

Tabelul 14. Analiza nivelului de distribuție echitabilă a termenelor de implementare a acțiunilor pe parcursul perioadei de implementare

	Anul 2024	Anul 2025	Anul 2026	Anul 2027
Ponderea acțiunilor planificate	29%	25%	24%	22%

CAPITOLUL IX PROCEDURILE DE RAPORTARE

153. Procesul de monitorizare și evaluare va asigura că toate acțiunile planificate sunt realizate, iar realizarea acestora duce la atingerea tuturor obiectivelor stabilite.

154. Cancelaria de Stat va coordona implementarea tuturor acțiunilor prevăzute în Program. Procesul de raportare va permite atât urmărirea progresului și măsurarea impactului, cât și identificarea lacunelor și provocărilor înregistrate de către autoritățile publice în implementarea acțiunilor. Aplicarea mecanismului de raportare va permite entităților publice să identifice lacunele și provocările și să genereze cele mai optime măsuri corective. Totodată, procedurile de raportare vor asigura o mai mare transparență și un grad mai înalt de responsabilitate, în condițiile în care organizațiile societății civile la fel vor fi implicate în acest exercițiu.

155. Monitorizarea: Rapoartele de monitorizare vor fi elaborate semestrial și se vor prezenta Cancelariei de Stat până la 20 ianuarie (începând cu anul 2025) și 20 iulie a anului în curs, cu publicarea concomitentă a acestora pe paginile web oficiale ale autorităților. Acestea vor descrie gradul de realizare a activităților, resursele utilizate și produsele obținute. Documentul va compara rezultatele obținute în procesul de implementare a Programului cu cele planificate la etapa inițială. Aceste rezultate vor permite actorilor implicați să ajusteze procesul curent de implementare a documentului de politici.

156. Rezultatele monitorizării vor fi incluse în rapoartele anuale de progres privind implementarea Programului, elaborate de către Cancelaria de Stat în baza informațiilor prezentate de către autoritățile/instituțiile responsabile de implementare și plasate pe pagina web oficială a Cancelariei de Stat.

157. Evaluarea intermediară se va realiza în anul 2025 și rezultatele acesteia vor fi utilizate pentru ajustarea, după caz, a prevederilor Programului și vor fi luate în considerare în următorul Program.

158. Evaluarea finală se va realiza la finalizarea perioadei de implementare a Programului (2027) cu elaborarea Raportului de evaluare ex-post. Documentul va descrie gradul și modul de realizare a obiectivelor, va analiza cauzele schimbărilor obținute și va stabili oportunitatea elaborării unor noi intervenții în acest domeniu.

CAPITOLUL X

PLANUL DE ACȚIUNI

pentru implementarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
Obiectivul general 1. Îmbunătățirea accesului la procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale.					
Obiectivul specific 1.1. Aplicarea uniformă a cadrului legal și eficientizarea mecanismelor de implicare a societății civile în procesele decizionale la nivelul autorităților publice centrale și locale					
Indicatori:					
Rata de îmbunătățire a scorului legislației privind cooperarea stat-OSC: 5.3					
Rata de îmbunătățire a scorului practicii cooperării stat-OSC: 4.9					
Rata de îmbunătățire a scorului legislației privind dreptul de participare a deciziilor: 6.2					
Rata publicării anunțurilor de inițiere a elaborării deciziilor față de deciziile adoptate constituie (APC): 95%					
Rata publicării anunțurilor de inițiere a elaborării deciziilor față de deciziile adoptate constituie (APL): 95%					
Rata publicării rezultatelor consultărilor publice (APC): 95%					
Rata publicării rezultatelor consultărilor publice (APL): 80%					
Rata numărului de consultări publice față de numărul de acte normative adoptate de autoritățile publice centrale: 95%					
Rata numărului de consultări publice față de numărul de acte adoptate de autoritățile publice locale: 95%					
Ponderea notelor informative care includ informație detaliată despre procesul de consultări publice: 70%					
1.	Elaborarea unui studiu privind necesitățile de personal în cadrul Cancelariei de Stat, ministere și altor autorități publice responsabile de relația cu organizațiile societății civile	Studiu elaborat și publicat	100,0 - surse externe	Trimestrul II, 2024	Cancelaria de Stat

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
2.	Modificarea actelor normative pentru asigurarea implementării recomandărilor studiului privind necesitățile de personal în cadrul Cancelariei de Stat, ministere și altor autorități publice responsabile de relația cu organizațiile societății civile	Actele normative modificate și publicate în Monitorul Oficial	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	IV, Cancelaria de Stat
3.	Elaborarea unui ghid al procesului de asigurare a transparenței în procesul decizional, la toate etapele de elaborare și legiferare a deciziilor inclusiv funcțiile și atribuțiile personalului în cadrul Cancelariei de Stat, ministerelor și altor autorități publice responsabile pentru dialogul cu organizațiile societății civile	Ghid elaborat și aprobat	140,0 Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	IV, Cancelaria de Stat
4.	Evaluarea nivelului de implementare a ghidului de asigurare a transparenței în procesul decizional	Impactul colaborării dintre organizațiile societății civile și autoritățile publice în procesul decizional evaluat Raportul anual al transparenței în procesul decizional completat cu	85,0 (80,0 - surse externe, 5,0 - Bugetul de Stat)	Trimestrul II, 2026	Cancelaria de Stat

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
		aspectul dat			
5.	Evaluarea eficienței soluțiilor digitale existente, a instrumentelor, mecanismelor și a platformelor de consultare publică	Studiu elaborat	140,0 – Bugetul de stat	Trimestrul 2024	III, Cancelaria de Stat
6.	Revizuirea și promovarea soluțiilor digitale care să asigure vizualizarea și comentarea în timp real a stadiului și textului proiectelor de acte normative, inclusiv documentarea contribuțiilor organizațiilor societății civile, în cadrul Guvernului și autorităților publice locale	Soluții digitale funcționale	400,0 - (100,0 – Bugetul de stat; 300,0 - surse externe)	Trimestrul 2025	III, Cancelaria de Stat
7.	Modificarea modalității de completare a notei informative la proiectele de acte normative, prin stabilirea și respectarea unor criterii minime privind informația ce urmează să fie specificată cu privire la participarea și consultarea societății civile în procesul decizional	Stabilirea criteriilor minime Raportul anual al transparenței în procesul decizional completat cu aspectul dat	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	IV, Ministerul Justiției
8.	Instituționalizarea mecanismului de monitorizare, sistematizare și publicare a informației cu privire la nivelul de respectare a transparenței decizionale de către autoritățile publice locale	Mecanism instituționalizat și funcțional	25,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2025	IV, Cancelaria de Stat
9.	Actualizarea Regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul decizional în	Reguli actualizate,	50,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul	IV, Cancelaria de

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
	cadrul autorităților publice centrale	aprobate și publicate		2024	Stat Autoritățile publice centrale
10.	Stabilirea mecanismului de monitorizare pentru evaluarea impactului Platformelor consultative permanente	Mecanism instituționalizat și funcțional Indicatori și termene de raportare stabilite Raportul anual al transparenței în procesul decizional completat cu aspectul dat	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2025	III, Cancelaria de Stat
11.	Elaborarea unui studiu privind evaluarea cadrului normativ în domeniul transparenței procesului decizional	Studiul elaborat După caz, cadrul normativ modificat și publicat în Monitorul Oficial	170,0 (150,0 - surse externe, 20,0 - Bugetul de Stat)	Trimestrul 2024	IV, Cancelaria de Stat

Obiectivul specific 1.2. Consolidarea capacităților autorităților publice centrale și locale de a facilita și susține un proces participativ, care să implice activ organizațiile societății civile în luarea deciziilor și implementarea politicilor publice

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
Indicatori: Dezvoltarea și implementarea unui curs de formare dedicat cooperării și interacțiunii cu organizațiile societății civile pentru funcționarii publici, oferit prin intermediul platformei guvernamentale de instruire la distanță: 1 Numărul de funcționari publici care au participat și finalizat cu succes cursul de formare dedicat cooperării și interacțiunii cu societatea civilă, oferit prin intermediul platformei guvernamentale de instruire la distanță: 100 Numărul de cazuri de succes în colaborarea dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile identificate și documentate: 40 (minim 12 OSC care reprezintă grupurile social vulnerabile)					
12.	Elaborarea unui curs de formare dedicat cooperării și interacțiunii cu organizațiile societății civile pentru funcționarii publici și alți angajați din sectorul bugetar	Cursul de instruire elaborat și accesibil prin intermediul platformei guvernamentale de instruire la distanță (e-learning.md)	220,0 (200,0 - surse externe, 20,0 - Bugetul de Stat)	Trimestrul I, 2026	Cancelaria de Stat Institutul de Administrație Publică din cadrul Universității de Stat din Moldova
13.	Formarea funcționarilor publici și altor angajați din sectorul bugetar cu privire la cooperarea și interacțiunea cu organizațiile societății civile prin intermediul platformei guvernamentale de instruire la distanță (e-learning.md)	100 de funcționari publici și/sau alți angajați din sectorul bugetar instruiți, dintre care minim 20 din	10,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul I, 2027	Cancelaria de Stat Institutul de Administrație Publică din cadrul

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
		cadrul ministerelor			Universității de Stat din Moldova
14.	Identificarea și documentarea cazurilor de succes în colaborarea dintre autoritățile publice și organizațiile societății civile	Criteria stabilite 40 cazuri de succes identificate și documentate (minim 12 organizații ale societății civile care reprezintă grupurile social vulnerabile și minim 18 organizații sunt conduse de femei)	300,0 (280,0 - surse externe, 20,0 - Bugetul de Stat)	Trimestrul 2027	IV, Cancelaria de Stat Ministerele Alte autorități și instituții publice
15.	Instituirea mecanismului de monitorizare a implementării de către autoritățile publice a prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 728/2023 cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora.	Mecanism instituit Gradul de respectare a transparenței proactive evaluat	100,0 (80,0 - surse externe, 20,0 - Bugetul de Stat)	Trimestrul I, 2025	Cancelaria de Stat

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
16.	Implicarea organizațiilor societății civile în eficientizarea activității statistice și sporirea gradului de utilizare a statisticilor oficiale	Minim 5 activități de implicare a organizațiilor societății civile realizate	50,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul II, 2026	Biroul Național de Statistică
17.	Organizarea instruirilor pentru reprezentanții organizațiilor societății civile, în calitate de utilizatori de date statistice, cu privire la statisticile oficiale produse și utilizarea acestora	Minim 5 instruirii organizate	10,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul IV, 2026	Biroul Național de Statistică
18.	Informarea cu suportul organizațiilor societății civile a comunităților privind rezultatele cercetărilor statistice realizate de BNS	Minim 3 evenimente de informare organizate	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul IV, 2026	Biroul Național de Statistică

Obiectivul general 2. Asigurarea unei finanțări sustenabile pentru organizațiile societății civile, atât din surse publice, cât și din surse alternative

Obiectivul specific 2.1. Creșterea cu 35% anual a sumelor redirecționate pentru organizațiile societății civile prin intermediul mecanismului de desemnare procentuală

Indicatori:

Numărul desemnărilor procentuale validate: 87000

Numărul beneficiarilor desemnării procentuale: 1000

Suma totală validată prin mecanismul procentual: MDL 94 milioane în anul 2027

Ponderea sumei desemnate pentru organizațiile societății civile cu sediul în afara municipiului Chișinău: 60%

Ponderea rapoartelor publicate privind utilizarea fondurilor recepționate din mecanismul procentual: 95%

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
19.	Elaborarea analizei privind identificarea măsurilor de îmbunătățire a mecanismului de desemnare procentuală	Studiul elaborat	60,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	III, Cancelaria de Stat
20.	Elaborarea analizei impactului introducerii obligativității de utilizare a mecanismului procentual exclusiv în format electronic	Studiul elaborat	60,0 - surse externe	Trimestrul 2025	III, Cancelaria de Stat
21.	Examinarea oportunității majorării cotei de redirecționare la mecanismul procentual de la 2% la 3%	Studiul elaborat	100,0 – Bugetul de Stat	Trimestrul 2027	IV, Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor
22.	Examinarea oportunității modificării cadrului normativ pentru extinderea utilizării mecanismului procentual pentru persoanele juridice	Studiu elaborat	100,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2027	III, Cancelaria de Stat Ministerul Finanțelor
23.	Crearea bazei de date pentru publicarea tuturor rapoartelor organizațiilor beneficiare ale mecanismului procentual Îmbunătățirea transparenței utilizării mijloacelor financiare provenite din mecanismul procentual	Baza de date funcțională	100,0 - surse externe	Trimestrul 2024	III, Inspecția Financiară
24.	Organizarea campaniilor de informare în colaborare cu organizațiile societății civile pentru popularizarea mecanismului procentual, în mod special la nivel regional și local	Minim 5 campanii de informare organizate	100,0 – Bugetul de Stat 100,0 – surse externe	Trimestrul II, 2026	Cancelaria de Stat
25.	Organizarea sesiunilor de informare în parteneriat cu	Minim 3 sesiuni de	60,0 - surse externe	Trimestrul II, 2025	Cancelaria de

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
	sectorul privat pentru popularizarea mecanismului procentual	informare organizate			Stat
26.	Elaborarea raportului analitic privind impactul și eficiența mecanismului procentual asupra activității organizațiilor societății civile	Raport analitic anual elaborat	50,0 - surse externe	Trimestrul 2027	III, Cancelaria de Stat
27.	Publicarea istoriilor de succes ca urmare a proiectelor implementate prin intermediul mecanismului de desemnare procentuală	50 istorii de succes mediatizate anual	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2027	III, Cancelaria de Stat

Obiectivul specific 2.2. Diversificarea mecanismelor de sprijin financiar și beneficii fiscale pentru activitatea organizațiilor societății civile

Indicatori:

Ponderea autorităților publice centrale finanțatoare ale OSC care utilizează Regulamentul cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale: 50%;

Suma alocată anual pentru finanțarea organizațiilor societății civile: MDL 97 120,0 mii cumulativ pentru 4 ani

28.	Ghidarea autorităților publice centrale în vederea operaționalizării mecanismului de alocare a granturilor pentru organizațiile societății civile	100% autorități publice finanțatoare aplică prevederile HG nr.656/2022	10,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul I, 2024	Cancelaria de Stat
29.	Elaborarea analizei privind opțiunile suportului instituțional pentru organizațiile societății civile, inclusiv cele nou create	Studiul elaborat	80,0 – Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	III, Cancelaria de Stat
30.	Evaluarea oportunității privind creșterea nivelului maxim permis la deducerea oricăror donații efectuate pe parcursul	Studiu efectuat După caz, cadrul	80,0 - surse externe	Trimestrul 2026	III, Cancelaria de Stat

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
	perioadei fiscale, inclusiv pentru persoanele juridice neplătitori de TVA	normativ modificat și publicat în Monitorul Oficial			Ministerul Finanțelor
31.	Instituirea mecanismului de monitorizare anuală centralizată a alocărilor financiare destinate organizațiilor societății civile	Mecanism instituit	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	IV, Cancelaria de Stat
32.	Publicarea centralizată a tuturor alocărilor financiare publice pentru organizațiile societății civile	Raport anual publicat	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul I, 2025	Cancelaria de Stat
33.	Asigurarea finanțării organizațiilor societății civile prin mecanismul finanțării nerambursabile	Mijloace financiare alocate pentru susținerea organizațiilor societății civile	97 880 - Bugetul de Stat Planificate anual în CBTM 2024-2026: Ministerul Educației și Cercetării – 16 004,2 Ministerul Culturii – 7409,2 Cancelaria de Stat - 600,0 Ministerul Muncii și Protecției Sociale –	Trimestrul 2027	IV, Cancelaria de Stat, MC, MEC, MMPS, alte ministere

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
34.	Dezvoltarea și aplicarea instrumentelor financiare pentru susținerea antreprenoriatului social și întreprinderilor sociale	Instrumente financiare focusate pe întreprinderile sociale dezvoltate și operaționalizate	280,0 5 000,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul I, 2027	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
35.	Elaborarea programelor de coaching și mentorat pentru dezvoltarea antreprenoriatului social	Programele speciale de instruire sunt disponibile pentru întreprinderile sociale	100,0 - surse externe	Trimestrul 2026	III, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
36.	Elaborarea unui studiu privind diversificarea surselor de finanțare a societății civile	Studiul elaborat	80,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	IV, Cancelaria de Stat

Obiectivul specific 2.3. Creșterea participării organizațiilor societății civile în achizițiile publice desfășurate de către autoritățile publice

Indicatori:

Numărul de achiziții atribuite organizațiilor societății civile: 100

Numărul de achiziții atribuite organizațiilor societății civile în baza contractării sociale: 50

Numărul de reprezentanți ai OSC instruiți în achiziții publice: 100

37.	Elaborarea caietelor de sarcini-model pentru achiziții publice ajustate specificului organizațiilor societății civile	Documentele model elaborare	10,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul II, 2024	Agencia Achiziții Publice
38.	Elaborarea metodologiilor de calcul a costurilor pentru serviciile sociale de bază	Metodologia de calcul elaborată și aprobată	80,0 - surse externe	Trimestrul I, 2025	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
39.	Instituirea mecanismului de reglementare a comenzii sociale	Mecanism instituit și funcțional	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul I, 2025	Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor
40.	Modificarea cadrului legal privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale	Cadrul normativ modificat și publicat în	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul II, 2026	Ministerul Muncii și Protecției

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
41.	Organizarea instruirilor pentru reprezentanții organizațiilor societății civile, cu accent pe aspectele juridice privind participarea la achizițiile publice desfășurate de către autoritățile publice	Monitorul Oficial Reprezentanții a 100 organizații ale societății civile instruiți (minim 10 organizații ale societății civile care reprezintă grupurile social vulnerabile și minim 40 organizații sunt conduse de femei)	200,0 - surse externe	Trimestrul III, 2026	Sociale Agenția Achiziții Publice Cancelaria de Stat

Obiectivul general 3. Consolidarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile pentru a-și atinge în mod eficient și sustenabil misiunea propusă

Obiectivul specific 3.1. Consolidarea capacităților organizațiilor societății civile, în mod special la nivel local

Indicatori:

Ponderele organizațiilor societății civile administrate de femei la nivel național: 45%

Numărul de programe specializate de mentorat pentru organizațiile societății civile noi sau tinere funcționale: 10

Gradul de satisfacție al organizațiilor societății civile care beneficiază de mentorat prin programe specializate de mentorat: 95%

Numărul de organizații ale societății civile care au beneficiat de programul de formare și dezvoltare a competențelor organizat și finanțat de stat: 100

Gradul de satisfacție al organizațiilor societății civile care au beneficiat de programul de formare și dezvoltare a competențelor organizat și finanțat de stat:

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
evaluat prin sondaj de feedback, cu întrebări referitoare la calitatea instruirii, relevanța conținutului și utilitatea practică pentru activitățile organizației: 95%					
42.	Elaborarea cadrului normativ pentru lansarea programelor specializate de mentorat pentru organizațiile societății civile	Cadrul normativ elaborat și publicat	20,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2025	III, Cancelaria de Stat
43.	Operaționalizarea programelor specializate de mentorat pentru organizațiile societății civile	Până la 10 programe de mentorat pentru organizațiile societății civile operaționalizate	1 100 - Bugetul de stat (Cancelaria de Stat 2025 – 300,0; 2026 – 400,0, 2027 – 400,0)	Trimestrul 2027	IV, Cancelaria de Stat
44.	Dezvoltarea unui program de formare și dezvoltare a competențelor pentru membrii organizațiilor societății civile, cu accent pe aspecte juridice, economice și sociale, precum și pe aspecte privind elaborarea și monitorizarea implementării documentelor de politici și de planificare	Program de formare dezvoltat și mecanism de realizare asigurat	360,0 - surse externe	Trimestrul II, 2025	Cancelaria de Stat
45.	Instruirea membrilor organizațiilor societății civile, cu accent pe aspecte juridice, economice și sociale, precum și pe aspecte privind elaborarea și monitorizarea implementării documentelor de politici și de planificare, prin intermediul programului de formare și dezvoltare a competențelor organizat și finanțat de stat	Reprezentanții a 100 organizații ale societății civile instruiți (minim 10 organizații ale societății civile care reprezintă	180,0 - surse externe	Trimestrul 2027	IV, Cancelaria de Stat

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
		grupurile social vulnerabile și minim 40 organizații sunt conduse de femei)			
46.	Organizarea de seminare și evenimente pentru a cultiva cultura de advocacy și pentru a dezvolta abilități de comunicare și influențare a deciziilor politice	Minim 7 evenimente organizate	200,0 - surse externe	Trimestrul II, 2026	Cancelaria de Stat

Obiectivul specific 3.2. Simplificarea procesului de înființare, aderare sau participare la activitățile organizațiilor societății civile

Indicator:

Înființarea unei organizații necomerciale în formă digitală: 100%

47.	Digitalizarea procesului de înregistrare a organizațiilor societății civile	Procesul de înregistrare organizațiilor societății civile 100% digital	300,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul IV, 2025	Instituția publică „Agenția Servicii Publice” Instituția Publică „Agenția de Guvernare

N/o	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare, surse de acoperire, mii lei	Termen de realizare	Autoritate/ Instituție responsabilă
48.	Elaborarea unui studiu cu privire la serviciile prestate către organizațiile societăți civile de către autoritățile și instituțiile publice	Studiu elaborat și publicat	100,0 - surse externe	Trimestrul 2024	Electronică” IV, Cancelaria de Stat
49.	Reingineria proceselor și digitalizarea serviciilor prestate către organizațiile societății civile de către autoritățile și instituțiile publice	100% din serviciile prestate către organizațiile societății civile în format digital	500,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2026	IV, Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”
50.	Asigurarea implementării prevederilor art.28 alin. (1) din Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale	Numărul OSC cărora li s-a solicitat raportarea financiară – Numărul OSC cărora li s-a aplicat lichidarea forțată -	30,0 - Bugetul de Stat	Trimestrul 2024	IV, Ministerul Justiției